

PEOPLE'S VOICE  
The Lithuanian Weekly Newspaper in Canada. Published by the Lithuanian Press Association, P. O. Station C, Box 1013, Toronto 5, Ontario, Canada.

# LIAUDIES BALSAS

LIAUDIES BALSAS  
Kanados Lietuvių Savaitinis Laikraštis, Leidžiamas Lietuvių Spaudos Draugijos Kanadoje, P. O. Station C, Box 1013, Toronto 5, Ontario, Canada.

Kanados Lietuvių Darbo Žmonių Laikraštis

Nr. 507

PENKTADIENIS, BIRŽELIO (JUNE) 27, 1941, TORONTO, ONTARIO

M E T A I X

## HITLERIO GAUJOS PUOLA ANT SOVIETŲ SOCIALISTINIŲ RESPUBLIKŲ SAJUNGOS

### Sovietai Sako Nazizmas Bus Sunaikintas

Sunciamas į Frontą Didžiausias Jėgos

MASKVA. — Vokietijos fašistų agresija prieš Sovietų Sąjungą išjudino visus Sovietų Sąjungos žmones. Įvyksta didžiausi masiniai mitingai, per kuriuos darbininkai patvirtina savo nepriklausimą agresoriams ir pasijaučia čirbi ir kovoti iki paskutinio kraujo lašo.

Jauni vyrai savanoriai stovi į Raudonąją Armiją, kad atkeršyti Hitlerio gaujoms užimtuose miestuose ir socialistinius atsiektimus.

Pravda, Sovietų Sąjungos Komunistų Partijos organas, editoriale rašo:

„Visi mes kaip vienas kylame gynybai savo tėvynės ir savo laisvės.“

„Sovietų žmonės tiki į sprendžiamą pergalę ant krūvinos fašizmo. Hitlerio klika sėjo vėją, o pietus audrą.“

„Raudonoji Armija, galiną pirmos rūšies įrankiais, drąsumu savo vyrų ir garbingomis kovos tradicijomis, išvis fašistinius banditus.“

Raudonoji Armija, kad ir be paskelbimo karo užklupta, nebuvo visai nepasirengusi. Nors užpuolimas buvo staigus ir labai didelis, tačiau pirmus smūgius atlaikė su mažomis išimtimis. Per pirmas dienas vokiečiai tik nekuriuose vietose pasistūmė pirmyn ir užėmė keletą miestelių, įskaitant Lietuvos Brastą (Brest Litovsk).

Nazių ataka ant Lietuvos žiems daug kainavo. Prie Šiaulių Raudonoji Armija sunaikino 300 nazių tankų.

Bendrai, per pirmas dvi dienas Raudonoji armija paėmė 5,000 nazių į nelaisvę, sunaikino daugybę tankų ir numušė 128 orlaivius.

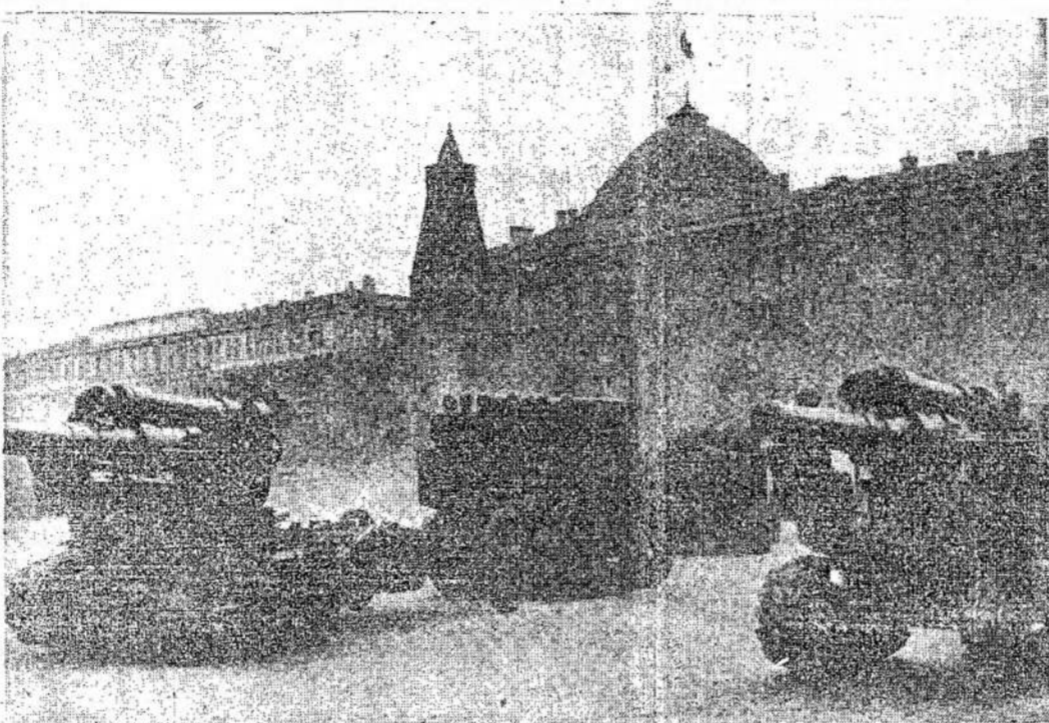
Antrą dieną Raudonosios Armijos komanda pranešė, kad prie Šiaulių Raudonoji Armija sunaikino visą mechanizuotą vokiečių pulką ir priešą atmušė atgal.

Priešas smarkiai veržiasi linkui Grodno, Kauno, Vilniaus ir kitų Sovietų Sąjungos miestų, bet be pasekmių.

Sovietų orlaiviai, atsakydami į nazių bombierių atakas ant Kievos, Minsko, Lėbavos ir Bygos, tris sykius bombardavo Dancigą, Karaliaučų, Lubliną ir Varšavą, taipgi Rumunijos miestus, butent Sulina, Constanta ir kitus.

Varšavoj padegė allejaus tankus.

Per tris dienas Sovietai neteko 374 orlaivius. Jie daugiausia buvo sunaikinti ant žemės. Tuo pačiu laiku Sovietų orlaiviai 161 nazių orlaivį numušė iš oro ir 220



SOVIETŲ SAJUNGOS Komunistų Partijos organas Pravda rašo, kad Raudonoji Armija galiną moderniais ginklais, neršumu ir garbingomis kovos tradicijomis. Štai atvaizdas, kaip keletą tu modernių ginklų, kurie dabar piekia nazių bandančius įsiveržti į socialistinę šalį.

### Didžioji Britanija ir Sovietų Sąjunga Sutarė Kooperuoti Kovoje Prieš Nazizmą Iki Pergalės

nažių orlaivį sunaikino aerodromuose, viso 351 nazių orlaivį.

Keli rumunų ir vokiečių bandymai persikelti per Prut upę ir paimti Cernauti miestą Besarabijoje pasekmingai atremti.

(Vokiečių komanda praneša tik tiek, kad operacijos eina pagal planą ir „labai pasekmingai.“)

CAIRO. — Čia tarp diplomatų reikiama nuomonė, kad Hitleris padarė didžiausią klaidą užpuoldamas ant Sovietų ir pasidarydamas 2,000 mylių frontą.

Tarp tų, kurie gerai žino Sovietų Sąjungą, sunku rasti tokių, kurie tikėtų, kad Hitleriui pavyktų.

**Britanija Išleidžia Po \$50,000,000 į Dieną Hitlerio Sumušimui**

LONDONAS. — Atstovų šimtai paskyrė karo reikalams \$4,459,000,000. Šios sumos, kaip finansų ministeris Sir Kinsley Wood nurodė, užteks trims mėnesiams.

Rudenį būsia reikalinga paskirti vėl tiek, jei nedaugiau. Tokia pat suma buvo paskirta vasario mėnesį.

Pastaruoju laiku Britanija karo reikalams išleidžianti po \$50,000,000 į dieną.

Užpuolimas ant Sovietų Sąjungos, ir Britanijos ir Sovietų Sąjungos susitarimas kooperuoti kovoje prieš nazių suartina visus atstovus. Prieš paskyrimą nebus nei vienas atstovas.

Jungtinės Valstijos Paremsiančios Sovietus

LONDONAS. — Didžioji Britanija ir Sovietų Sąjunga sutarė kooperuoti militariai ir ekonominiai kovoje prieš bendrą priešą. Lenkija taipgi sutikty atsteigti draugiškus santykius, jeigu Sovietų Sąjunga gražintų Lenkijai vakarinę Ukrainą ir vakarinę Baltarusiją.

Britanija greitai pasijusianti militarinę misiją į Maskvą pasitarimams su Sovietų Sąjungos armijos vadais dėl bendro veikimo prieš nazių.

Sugrįžęs į Londoną Jungtinių Valstijų ambasadorius John G. Winant matėsi su Sovietų Sąjungos ambasadorium Ivanu Maiskiu. Maiskis taipgi tarėsi su Britanijos užsienio reikalų sekretorium Edeņu Manoma, kad pasitarimuose buvo kalbama apie sureguliuojamą santykių tarp Sovietų Sąjungos, iš vienos pusės, ir Britanijos ir Jungtinių Valstijų iš kitos.

WASHINGTON. — Suvienytų Valstijų valstybės sekretorius Sumner Welles, kalbėdamas vyriausybės vardu, pasmerkė Vokietijos agresiją prieš Sovietų Sąjungą ir pažymėjo, kad Hitlerizmo sumušimas šiuo metu yra vyriausias klausimas.

Nors nenužymėjo, ką Suvienytos Valstijos darys, tačiau yra manoma, kad žymiai pakais savo atsinešimą linkui Sovietų Sąjungos. Jeigu ir netakis skolinimo-nuomavimo įstatymo, tačiau manoma, kad duos didelį ekonominį palengvinimą, atšaldant užaldytus Sovietų fondus, duodant leidimus

pirktis reikalingų daiktų Suvienytose Valstijose ir t.t.

**STAFFORD CRIPPS GRĖS MASKVON**

LONDONAS. — Stafford Cripps, Britanijos ambasadorius Maskvai, greitai laiku grįšias į Maskvą eiti savo pareigas.

Jis atvyko į Londoną pora savaitių atgal, kada prasidėjo sklisti gandai, jog Sovietų ir Vokietijų karas neišvengiamas.

**Sovietų Sąjunga Formaliai Priėmė Britanijos Paramą**

LONDONAS. — Britanijos užsienio reikalų sekretorius Edeņas parlamentui pranešė, kad Sovietų Sąjunga priėmė Britanijos pasiūlytą militarinę ir ekonominę paramą ir apskelbė, jog Sovietų Sąjunga tampa Britanijos sąjungininkė. Parlamento nariai žinią priėmė su pasitenkinimu.

Tuo pačiu laiku Edeņas ragino visą Britų tautą padėti šali politines konsideracijas, o kreipti atydą į vyriausį dalyką — sumušimą Vokietijos.

Rusai kovoja prieš tą žmogų, kurio tikslas esąs dominuoti visą pasaulį.

Edeņas taipgi pranešė, kad Stafford Cripps išvyks ta į Maskvą. Ten būdamas galėsias vadovauti Britanijos pagalbai Sovietų Sąjungai.

BERLINAS. — Hitleris išvyko į frontą vadovauti.

INTERNAVO UNIJOS VICEPREZIDENTA

OTTAWA. — Karališkoji Kanados Raitoji Policija suėmė ir išgabeno į internacijos kempę jki karo pabaigos United Radio Electric and Machine Workers Unijos viceprezidentą Clarence S. Jacksoną.

Jis vadovavo Canadian General Electric darbininkų streikui Toronte, kurį vyriausybė buvo paskelbus nelegaliu streiku.

Jisai esąs internuojamas teisingumo ministerio La-pointe isakymu.

**SOVIETAI NUSTEBINS PASAULĮ, SAKO BUVEJS AMBASADORIUS**

CHICAGO. — Josep E. Davies, buvęs Amerikos ambasadorium Maskvoj nuo 1936 iki 1938 metų, pareiškė:

„Mažo manymu, pasaulis bus nustebintas Rusijos pasipriešinimu.“

Jis sutinka, kad vokiečiai gali prasiveržti į Ukrainą, bet pridėjo, kad vienas dalykas įsiveržti, bet visas kitas palaikyti komunikaciją 1,800 mylių tolumu.

Sovietai galį pastatyti 18,000,000 vyrų.

Užklaustas, ar yra Sovietų Sąjungoj penka kolona, jis atsakė, kad nėra. Jie buvę susaudyti.

LONDONAS. — Kadangi vokiečiai savo oro jėgas sutraukė prie Sovietų, Anglijos bombardierai paima viršų ir skaudžiai bombarduoja nazių centrus Vokietijoj ir Francoj.

### Anglija Žada Nesiliauti Kovojus Iki Hitlerizmas Bus Visai Sutriuškintas

DIESAS STROIKE, KAD KOMUNISTŲ TAKA PAKILS

ORANGE, Tex. — Kongresmanas Dies, neamerikoniškos veiklos tyrinėjimo vėlyje, pareiškė, kad naziai sumuš sovietus per 30 dienų.

Tuo pačiu laiku jis pažymėjo, kad tie komunistai, kurie pabėgo iš Komunistų Partijos Sovietų Sąjungai pasirašius nepuolimo sutartį su Vokietija, dabar veikiausiai grįš į partiją.

„Komunistų jėka Amerikoje dėl susikirtimo tarp Hitlerio ir Stalino labai padidės,“ pareiškė jis.

**VOKIEČIAI IR ITALAI PAVARO SAV KONSULUS**

BERLINAS. — Vokietija ir Italija pareikalavo, kad Jungtinės Valstijos iki liepos 15 dienos uždarytų visus savo konsulatus Vokietijoj, Italijoj ir jų užimtuose kraštuose.

Sis žygis daromas keršijant Jungtinėms Valstijoms už prezidento Rooseveltto įsakymą uždaryti visus Vokietijos ir Italijos konsulatus ir žinių agentūras.

**ISPANIJOS FAŠISTAI NORI ATKERSYTI**

MADRID. — Apie 10,000 falangistų maršavo Madrido gatvėmis šaukdami: „Į Maskvą!“ ir „Gibraltaras Ispanijai!“

J demonstrantus kalbėdamas, užsienio reikalų ministeris Sumer pareiškė, kad Sovietai turi būti sunaikinti.

Ispanijos fašistai norėtų atkeršyti Sovietams už pagalbą liaudiesiems.

**Kviečiamas Gremuoja "Sawfly" Pavojus**

LETHBRIDGE, Alta. — Dr. C. W. Farstad, entimologisto padėjėjas, teigia, kad taip vadinama „sawfly“ epidemija grumoją sunaikinimu didelio kiekio kviečių Albertoj, Saskačevane ir Manitoboje.

Ta epidemija puolanti kviečius 1,000,000 akrų plote. Kal kur tos musės sunaikinsiančios iki 80 nuosimčių kviečių. Nuostoliai sieksią kelis šimtus milijonų dolerių.

Minimos musės padėdantios kviečio stiebą palei šaknis. Kvietytys turis tuomet parpulti ant žemės, kur ir supūsta.

Daugiausia ta epidemija grumoją pietiniams distriktams, palei Jungtinių Valstijų sieną.

Kanada ir Suvienytos Valstijos Taipgi Su Sovietais

Pereitą sekmadienį, 4 vandandų ryto, be karo paskelbimo, Hitlerio nazių gaujos užpuolė ant Sovietų Sąjungos su tikslu „sutriuškinti komunizma,“ kaip patys naziai paaiškino. Užpuolimas buvo pradėtas taip staigiai, taip netikėtai, kad iškarto buvo sunku tikėti, Nazių užpuolimui ant Sovietų Sąjungos nebuvo jokio pagrindo.

Sovietų Sąjungos jėgos, aišku, tuojaus į nazių ugnį atsakė ugnimi.

Prie nazių prisidėjo Rumunijos fašistai. Rumunijos armija pradėjo ataką ant Raudonosios Armijos kartu su naziais. Italija irgi paskelbė karą Sovietų Sąjungai. Naziai giriasi, kad su jais ir Suomija, kaip ir Pabaltijo kraštų fašistai.

J nazių ataką ant Sovietų Sąjungos tuojaus atsakė Britanijos ministeris pirminkas Ciorčilis, pareiškėdamas, kad Britanija nesiliaus kovojus prieš Vokietiją, nežiūrint to, kad Vokietija užpuolė ant Sovietų Sąjungos, o priešingai, savo atakas ant Vokietijos dar labiau padidins. Jis taipgi kvietė visus Britanijos talminkus laikytis tokios politikos. Anglija, sakė Ciorčilis, padės Sovietų Sąjungai, kiek sąlygos leis. Vyriausiasis Britanijos tikslas, sakė jis, sunaikinti Hitlerizmą.

Kanados ministeris pirminkas Mackenzie King pareiškė, kad kas „kovoja prieš mūsų priešą, tas padeda mūsų siekiams.“ Jis pažymėjo, kad jeigu naziai užkariautų Sovietų Sąjungą ir pasiimtų j savo rankas Sovietų Sąjungos šaltinius, tuomet nesunku jam būtų imtis paskutinio žingsnio — atakos ant Didžiosios Britanijos.

Suvienytos Valstijose taipgi reikiama nuomonė, kad Amerika turi remti Sovietų Sąjungą. Senatorius Peperis reikalauja, kad prezidentas Rooseveltas paskolinimo-įnuomavimo įstatymą taikytų ir Sovietų Sąjungai.

**ROOSEVELTAS ATSALEDE SOVIETŲ FONDUS**

WASHINGTON. — Prezidentas Rooseveltas oficialiai pažadėjo Sovietų Sąjungai pagalbą kovoje prieš nazizmą.

Tuo pačiu sykiu paliuosavo užaldytus Sovietų Sąjungos fondus, kurie siekia virš \$40,000,000.

OTTAWA. — Kanada sutinka padėti Sovietams kviečiams, jei bus reikalas.

# Liaudies Balsas

VIENINTAS KANADOS LIETUVIU LAIKRASTIS,  
LEIDZIAMAS SPAUDOS DRAUGLIOS.  
IŠEINA ŠIŲĮ SAVAITĘ

Prenumeratos kaina:  
Kanadoje ir Didžiojoje Britanijoje metams \$3.00; pusė metų \$1.50.  
Visur kitur metams \$2.50; pusė metų \$1.75.  
Atskira kopija 5 centai.

LIAUDIES BALSAS  
P. O. Station C, Box 1013, Toronto 3, Ontario, Canada.  
ASMENISKAI KREIPKITES: 150 CLAREMONT ST., TORONTO.

## NAZIAMS UŽPUOLUS ANT SOVIETŲ SOCIALISTINIŲ RESPUBLIKŲ SĄJUNGOS

Buvo labai sunku tikėti, kad naziai, būdami kare su galinga Anglijos imperija ir jos sąjungininkėmis, kurias gausiai remia Sąjungtos Valstijos, pradėtų karą prieš taip pat galingą Sovietų Sąjungą, daugiau nieko netrokdami, kaip tik taikos. Juk Sovietų Sąjunga buvo pasirašiusi su Vokietija nepuolimo sutartį, nors ta sutartis uždavė Sovietų Sąjungai nemažą smūgį, kad tik išvengtų karo su Vokietija. Jokie pavojai iš Sovietų Sąjungos pusės nebuvo. Toks staigus užpuolimas, tokiu būdu, stato labai didelį klausimą.

Atrodo, kad Hitleris su savo gausia karu prieš Sovietų Sąjungą nori atitaisyti savo vardą kapitalistiniame pasaulyje, suskaldyti demokratijų frontą, kuris nuolat stiprėja. Juk nepaslapstis, kad Chamberlenas ir Daladže visą laiką vedė tokią politiką, kad sukurstyti Vokietiją su Sovietų Sąjunga. Visos Sovietų Sąjungos pastangos suorganizuoti bendrą frontą prieš nazizmą buvo griežčiausiai atmetos. Hitleriui buvo leidžiama teruoti šalį po šalies. Hitleris veikiausiai tiki, kad dabar dešinieji tuojau pradės kampaniją už taiką su Vokietija arba nors už "nesikišimą." Tą pačią dieną Vokietijos radio praejo kampanija už gavią katalikų simpatijos. Hesso aiškinimas į Britaniją dabar jau aiškus.

Puldamas ant Sovietų Sąjungos Hitleris tikisi taip pat išpildyti prašymus lietuviškų smetonininkų, rumunų geležinių sąrgų ir kitų, kurie senai kaulija nazius išvaduoti jų dvarus ir valstybinius išdus.

Savo karu prieš Sovietų Sąjungą, naziai bando sujungti į didžiausią penktą koloną viso pasaulio reakciją, visus antidarbininkiškus elementus, kad tuomet sumažinti tą audrą, kuri kas kart vis labiau šunioja prieš nazizmą. Šios kampanijos tikslas yra tas pats: jos tikslas sudemoralizuoti taip vadinamas demokratijas ir sumažinti jų ofenzyvą. Veikiausiai jie tikisi, kad demokratijos suminkštintų suvaržymą ir leistų Vokietijai gauti reikmenų iš kitų kontinentų, kol jie kare su Sovietų Sąjunga. Apsidūrus su Sovietų Sąjunga, tuomet jau visas jėgas galėtų sukcentruoti prieš Angliją. Seniau tokia antisovietinė politika Hitleriui labai vyko.

Sovietų Sąjunga, kad ir turėjo sutartį su Vokietija, laiko nelaido. Jina, kaip niekas kitas, nazijų žodį puikiausiai suprato. Jina žinojo, kiek verta sutartis su Vokietija. Kada naziai buvo užsiėmę kitur, Sovietų Sąjunga stiprino savo pozicijas, stiprino savo armiją. Jina, kad ir su pavojumi atsidurti kare su naziais, pastikio nazius vidury Lenkijos. Jina ėmėsi kitų žygių savo pozicijų sustiprinimui. Gaila tik tai, kad veik visuos atsikimius demokratijos, kad ir kažkaip norinčios Sovietų pagalbos, bandė kępti Sovietų Sąjungai. Nors buvo aišku, kad Sovietų Sąjungos žygiai atsukti prieš nazius, tačiau buvo šaukiama, kad Sovietų Sąjunga ir Vokietija partneriai.

Užpuolimas ant Sovietų Sąjungos visiems antifasistinams Kanados lietuviams uždėda naują užduotį. Iki šiol Kanados lietuviai būvomi kare tik kaip kanadiečiai. Nuo dabar Kanados lietuviai esam kare su naziais ir kaip lietuviai, kadangi Lietuva yra dalis S.S.S.R. Kanados lietuvių pareiga stoti į pagalbą savo broliams, nazijų užpuoliams, ir taipgi sustiprinti kovą prieš tuos, kurie rinko aukas ir siuntė jas į Berlyną smetonininkams, kurie kartu su naziais planavo karą prieš išsiluosavusius Lietuvos darbo žmones. Viso pasaulio darbo žmonės bus su Sovietų Sąjunga prieš nazizmą, nežūrint į tai, kaip elgsis kiti chluogsniai.

## DABAR REAKCIJA ATSIŠUKO JAU PRIES CIO UNIJAS

Pradžioje šio karo buvo paskelbta nelegalėmis tos organizacijos, kurios nepritarusios šiam karui už "krikščionybę, civilizaciją ir demokratiją." Vyriausybė, uždariusi tas organizacijas, paaiškino, kad ji nemano kludyti unijų, bei šiaip organizacijų, nedalyvaujančių subversyviame veikime. Tačiau dabar atrodo, kad unijos, ypatingai CIO unijos, tapo vyriausiu priešiu ir daugiausia jos atakuojamos, nežūrint to, kad buvo užtikrinta, jog unijos nebus varžomos.

Išleistas įstatymas, užaldas darbininkų algas (ne kapitalistų pelnus): 1926-1929 metų aukštyje, o prie to pareidymas, kad darbininkai neturėtų streikų nesikreipę prie tarpininkų. — unijas pastato į tokią poziciją, kokioj jos niekad nebuvo. Tai tam tikras būdas organizacijai surakinti rankas. Tą negali reikalauti aukštesnių algų, kaip kad buvo 1926-1929 metais. Tu negali streikuoti, jeigu kompanija atsisako tartis; nepareikalavęs tarpininkų. O jeigu tu ir gausi tarpininką, tai tavo tarpininkas, prisilaikydamas įstatymo, negali rekomenduoti pakelti algas virš numatytos normos.

To dar neužtenka. Per tam tikrus šaltinius (laikraščius, organizacijas, spaudą ir asmenis) pradėta kampanija prieš CIO unijas, Pavyzdžiui, Ontarijos premjeras aną dieną pareiškė, kad CIO unijos yra didžiausias Amerikos saugumo priešas. Kaip toki, aišku, negali būti toleruojamas, ar ne? Tai tiesiog reikalavimas, kad CIO unijos būtų išdraskytos ar uždarytos. Ne vienas laikraštis išsireiškė, kad Hitlerio agentai per unijas nori sutrukdinti kairišką produkciją. Jie suagituoja darbininkus reikalauti didesnio atlyginimo. Jie įkalbą darbininkams išstatyti tokius reikalavimus, kad kompanijos negalėtų priimti. Vienu žodžiu tariant, norima unijas taip apjuodinti, apkaltinti, kad būtų galima pateisinti bile žygius prieš unijas.



SIS ZEMĖLAPIS parodo, kur vyksta Raudonosios Armijos ir nazijų susikirtimas.

## Ka Kitį Rašo Ar Sako

### Tiesa Apie Lietuvą

Ilgai vargo Lietuvos darbo liaudis. Kankino ją ierikaliai, kankino fašistai tautininkai. Gyveno ji baisiame varge ir skurde. Laikai, kuriuos mes gaudavome nuo giminių, buvo pilni nusiskundimų apie javų, galvijų pigumą, nedarbą, vargą ir skurdą, politinius persekiojimus ir varžytines.

Bet ponų ir kapitalistų viešpatavimas pasibaigė. Lietuvoj įsikūrė tarybinė savitarka, kada patys darbininkai, valstiečiai ir darbo inteligentija liaudies gerovei reikalus tvarko. Žemė priklauso valstiečiams, fabrikus tvarko darbo liaudis. Lietuva buvo ir yra Lietuva. Visos Lietuvos žemės sujungta į vieną daiktą su sostine Vilnium. Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės gerovei ji susiriš su Sovietų Sąjunga bendram gyvenimui, apsigynimui ir ekonominei gerovei.

Bet tas nepatinka buvusiems dvarponiams, kapitalistams, fašistams smetonininkams. Jie sujudo ir pradėjo baisiausius melus skleistį apie mūsų brangią Lietuvą. Jie šaukia, būk Lietuvoj "simtais šaudu." Jie buvo paskelbė, būk sušaudyta generolai Gustaitis, Černius, Čepas ir kiti. O pasirodo, kad tie generolai buvo ir yra sveiki, gyvi ir Lietuvos armijos priešakyje. Jie buvo paskelbė, kad esąs sušaudytas generolas Raštikis, o dabar tas ponas gyvena pas Hitlerį Berlyne, kartu su kitais Smetonos ištikimaisiais. Jie buvo paskelbė, kad esąs nužudytas ierikalių vadas Bistras, o dabar "Draugas" jau skelbia, kad ir tas gyvas. Jie skelbia daug kitų metų. Laikraščiai "Vienybė", "Tėvynė", "Amerika", "Keleivis", "Dirva", "Draugas", "Darbininkas", "Naujienos" ir kita tautininkų-kerikalų ir socialistų spauda be palovos skelbia melus ir prasimanymus.

Kaip tik tokiais keliais buvo prieita prie unijinio judėjimo sutriukškinimo fašistiniuose kraštuose. Pirmą buvo nuslopintos kairinės organizacijos. Paskui buvo užpulta ant socialistinių organizacijų ir unijų. Po unijų sekė liberališkės organizacijos. Galų gale buvo sunaikintos visos ne fašistinės organizacijos, o jų vietoj suorganizuotos fašistinės.

### Apie naują savitarką Lietuvoj

Atsiminkite, kiek tie laikraščiai jums praėję prirašė melų! Atsiminkite, kiek jie su Lietuvos smetonininkais ir kairės fašistais ir kitais ponais išviliojo pinigų iš Amerikos lietuvių visuokims bendrovėms. "Vilniaus atvačavimui" ir po kitokiomis skraistėmis!

Vokietijos fašistai grobia šalį po šalies. Visi laisvę mylinti žmonės bėga nuo Hitlerio, o naujos Lietuvos priešai — smetonininkai — kaip tik priešingai. — jie bėga pas Hitlerį į Berlyną. Ten pirmiausiai rado vietą ir Smetona su savo giminėmis. Vokietijos fašistai globoja lietuvius fašistus. Berlyne jie turi smetonininkų centrą, iš kurio skleidžia melus apie Lietuvą. Ir Amerikoj reakcinės jėgos ir karo ruošėjai juos globoja ir jiems padeda.

Mielas broli ir sesute! Mes jums norime pateikti pluoštą faktų apie naują gyvenimą Lietuvoj. Mes jus norime persergėti jūsų pačių ir jūsų giminių gerovei. Kas gi naujo įvyko Lietuvoj?

Per šimtus metų Lietuvos valstiečiai dirbo žemę, o ponai naudojosi. Prie Smetonos režimo Lietuvoj buvo per 8,000 dvarponių, kurie buvo susigrobę geriausią žemę. Patsai Smetoną turėjo židėlį dvarą. Dar perėjais metais Lietuvos pinigais už 125,000 litu Smetona ir jo šeimas nupirko Jadvygai Tubelienei dvarą, tai yra, Smetonienės seseriai. Jie turėjo dvarą ir dvarelius, o Lietuvos valstiečiai, samdyti bernai ir mergos jiems sunkiai dirbo. Tuo pačiu kartu Lietuvoj buvo per 60,000 valstiečių šeimų, kurios, neturėjo nei bėdos savo žemės. Jie buvo priversti dirbti ponams ir buožėms.

Dabar Lietuvoj ponų ir ponelių nėra; Buvusiems

dvarininkams ir buožėms paliko po 30 hektarų (apie 60 margų) žemės, tegul jie patys jų arina, sėja ir dirba. Kitą žemę nuo jų atėmė ir perdavė buvusiems bežemiams ir mažžemiams. Atimtos žemės susidarė 607,496 hektarų ir dar perėjais metų rudenį Tarybų Valdžia aprūpino tą žemę 75,623 buvusiems bežemių ir mažžemių šeimoms. Kad naujakuriai galėtų gerai gyventi, tai Sovietų valdžia davė jiems 20,000,000 litų paskolos, medžio trobesiams, sėklį apšėti laukus, žemės įrankių, galvijų ir kitų reikmenų.

Kad palengvinti mažžemių būklę, tarybų vyriausybė panaikino 400,000,000 litų skolų, kurios buvo uždėtos ant Lietuvos valstiečių sprando. Aprūpino juos geromis sėklomis. Įsteigė 300 traktorių ir mašinų stočių, suteikė valstiečiams agronomų, žemės specialistų pagalbą, trąšų ir kitų reikmenų. Atgabeno iš Sovietų Sąjungos 100,000 vaismedžių ir sodininkai juos pasodino Lietuvoj. Pereitą rudenį bitininkams davė 200,000 svary cukraus, atvežė 20,000 tonų galvijams pašaro, atgabeno tūkstančius veislinių karvių, avių, kiaulių ir t.t.

Baisiausį vargą kentė Lietuvos fabrikų darbininkai. Smetonos režimas buvo žiaurus. Jis išdraskė darbininkų organizacijas ir unijas. Kapitalistai vertė darbininkus dirbti ilgas valandas už mažas algas. Dabar tam atėjo galas. Nėra daugiau kapitalistų. Fabrikai, dirbtuvės ir žaliavos medžiagos priklauso liaudžiai. Susiorganizavo unijos. Darbininkų atstovai su unijų ir valdžios atstovais tvarko fabrikų ir dirbtuvių reikalus. Prie Smetonos režimo Lietuvoj buvo 32,000 bedarbių, kurie su savo šeimomis gyveno baisiame varge. Sovietų valdžia likvidavo nedarbą. Gamyba pakilo, daugiau padarė produktų, nes darbininkai žino, kad jie dirba savo naudai, o ne kokių kapitalistų.

Siemet Lietuvos pramonė dar daugiau pakilo. Medžio pramonėi paskyrė 18,000,000 rublių, kad ją plėtus. Pieno ir sūrių pramonėi bus išstatyta 20 naujų fabrikų. Elektros gamyba bus 5 kartus padidinta ir apšviesta Lietuvoj bus tamsim miesteliai ir sodžiai. Abeina! Lietuvos pramonė 1941 metais bus padidinta penkis kartus. Žalios medžiagos Lietuva gausna iš Sovietų Sąjungos.

Naujos Lietuvos priešai šaukia, būk Sovietai "Lietuvą apvogę," viską išvežė,

duoną ir mašinas. Keisti jų primetimai! Pirmą šaukė, būk "visus lietuvius iš Lietuvos išvežė, o rusus atvežė." Paskui, kad išvežė Lietuvos gerybes.

Lietuva maža ir biedna. Lietuva neturi nei anglies, nei geležies, nei žibalo, nei daugelio kitų reikmenų. To viso Sovietuose yra.

Ne Sovietai iš Lietuvos gerybes išveža, bet jų atveža Lietuvon. Štai faktai:

Laikraštis "Tarybų Lietuva," iš sausio 1 d. 1941, rašė, kad 1940 m. iš Sovietų Sąjungos į Lietuvą buvo atvežta per 300,000 porų skūroš apsiavų, 500,000 špūlių siurvamų siūlių; silko ir medvilnės kojinių 2,000,000 rublių vertės; 60,000 tonų anglies, daug geležies, kerolingų žibalo, chemikalinių dalykų 150 tonų silkių; 125 tonų kruopų; 15 tonų kavos ir daug žaliavų Lietuvos fabrikams.

Tas pats laikraštis sausio 8 d. 1941 m., pranešė: "Šimtai vagonų atgabenta iš Sovietų Sąjungos gerybės Lietuvon." Ir rašė, kad vėl atvežė į Lietuvą: 170,000 neįdirbtų odų Lietuvos fabrikams; 70 vagonų žaliavų chemikaliniams fabrikams; 600 tonų avių kaibų; 15 vagonų silko; 1,500 milijonus plytų; 35 vagonus žemės chemikalinių trąšų ir kitų gerybių.

Reiškia, ne iš Lietuvos išveža, bet į Lietuvą atveža Tiesa, kaip ko Lietuvoje sto ka iš karo priežasties ir todėl, kad dabar visi nori apsigauti, geriau apsigrengti. Prie Smetonos bedarbiai buvo bėsi, jų šeimos neturėjo drabužių, darbininkai ir valstiečiai baisiai vargo. Dabar gaunantis kartus didesnes algas visi nori apsigrengti.

Prie Smetonos fašistinė režimo jaunimas neturėjo vilties geriau gyventi. Tarpe jaunimo viešpatavo girtuokliavimas, muštynės ir nesutikimai. Dabar tas viskas išnyksta. Tamsybei ir atsilikimui atėjo galas.

Sovietų Lietuvos valdžia 1941 metais paskyrė apšviotos reikalams net 203,000,000 rublių. Jau pereitais metais ji atidarė 280 vaikų priežiūros punktų su patalpa 150,000 vaikams; 50 vaikų sodelių su patalpa dėl 7,500 vaikų. Siemet bus dar daugiau padaryta toj srityj.

Sovietų Lietuvos valdžia atidarė dar 230 naujų mokyklų su 1,300 klasių. Reikia 1,300 naujų mokyklų. Mokytojų auklėjimui veikia 3 seminarijos, kuriose mokosi apie 2,000 būsimų mokytojų. Greta vaikams ir jaunuliams, steigiamos ir suaugusiųjų mokyklos. (Nukelta ant 6 pusl.)

Greta vaikams ir jaunuliams, steigiamos ir suaugusiųjų mokyklos. (Nukelta ant 6 pusl.)

## Kas Dien, Kas Ryta, Vis Anksti . . .

Ne aš vienas, bet ir kiti,  
Kas dien, kas ryta, vis anksti,  
Šaligatviais, gatvėm siaurom,  
Žengiamė dirbtuvėn niurion.

Ziema, ar vasara graži,  
Ar saulė šypsosi meilė,  
Mums gi toji pati daina;  
Ne mums gyvenimo diena.

Mums tik naktys, kad pailsėt,  
Jėgas atgaun ir sustiprėt,  
Kad vėl gražios dienos laike  
Būtum mašinų užime.

Gerdami dulkes ir gesus,  
Priplam aukso ju maišus;  
Jis mums gyvenimo diena,  
Jie plauja stalus šampaņu.

Mes dažnai būnam alkani,  
Nors mūsų delnai kruvini;  
Mūsų pietūs it tų šunų,  
Būna ant griozdų purvinų.

Dienos mums niekad nemušis  
Bekenciant sukandus dantis.  
Be mūsų visų drasios kovos  
Mūs akys nematys šviesos.

Petras Pilėnas

## Pastabos

Sunku buvo tikėti, kad Hitleris puls ant Sovietų Sąjungos. Atrodė, kad jis pralaimės ir taip, kovodamas vien su Britanija ir jos talikininkėmis.

Jis užpuolė ant Sovietų Sąjungos. Veikiausiai norėdams atsprauti demokratijas už tai, ką jis joms padarė.

Jis veikiausiai tiki, kad visi jo griekai bus dovanoti ir demokratijos sutiks taikytis su juo.

O gal jis bijojo praėjusių puoliną ant Britanijos, kol Raudonoji Armija Vokietijos pasonej.

Kokie jo motyvai nebūti, šiandien tas netaip svarbu. Svarbu tas, kad jis būtų sunaikintas.

Didžiosios Britanijos ministras pirmininkas Čiorčilis labai teisingai nurodė, kad jeigu Hitleris sumušė Sovietų Sąjungą, tai ir Britanijai būtų šilta.

Britanija, padėdama Sovietų Sąjungai, gins save.

Gaila, kad Britanija šaltai žiūrėjo į Sovietų Sąjungos pasiūlymus sudaryti demokratijų frontą prieš agresiją, kada tas frontas veikiausiai būtų sulaukęs Hitlerį nuo karo ir prieš Lenkiją.

Britanijos kraipymą s i s privertė Sovietų Sąjungą atsisoti į neutralią poziciją.

Kada Sovietų Sąjunga, priversta demokratijų išsiskirtinėjimo, pasirašė su Vokietija nepuolimo sutartį, visas pasaulis šaukė, kad jina tapo Vokietijos partnerka.

Naujienos ir kiti laikraščiai žiūrėjo kuone plyšo besaukdamai prieš Sovietų Sąjungą už tos sutarties pasirašymą.

Bet dabar aiškiai matosi, kokia partnerka Sovietų Sąjunga buvo.

Hitleris savo kalboje nurodė, kad jam baisiai nepatiko, kad Sovietų Sąjunga užėmė vakarinę Ukrainą, kad sudaužė Manerheimo liniją, kad išvijo fašizmą iš Pabaltijo kraštų, kad užėmė Besarabiją.

Girdi, jis tylėjęs tik todėl, kad sąlygos vertuosios. Bet ant galo Sovietai sutraukė pasienin tiek kariuomenės, kad jam prisiėję pastatyti Sovietų pasieny geriausią kariuomenę. Vedimas karo vakaruos palikęs nebemanomu.

Hitleris savo kalboje išskėlė viršun, kad Lietuvos fašistų valdžia prašė Hitlerį atsistūti kariuomenę, kad apgintų jų dvarus nuo liaudies. Hitleris tuo metu negalėjęs to padaryti, nors ir labai norėjęs.

O kiek jie triukšmo sukėlė, kam atvyko Raudonoji Armija. Kas jdomiausia, tai kad vienon dūdon pūtė ir Naujienos su Keleiviu.

Kada Sovietų Sąjunga triuškinio Vokietijos fašistų tyrimumas Suomijoj, tai Britanija kuone pradėjo karo prieš Sovietų Sąjungą.

Dabar, kaip ir pati Britanija matė, Manerheimo linija būtų Hitleriui labai reikalinga. Jeigu ta linija būtų puollamas ant Sovietų būtų daug lengvesnis.

Gi Suomija, ta "nekaltoji demokratija," kaip nekurię laikraščiai rašė, prisileido nazijų, Britanijos ir jos santarvinių priešų.

Amerikos ir Anglijos demokratų aukos bus panaudotos kovai prieš Sovietų Sąjungą, kuri šiandien momentaliai atsistoja Britanijos pusėj.

J. Y.

# Saugokite Sveikatą

## Reumatizmo Kilmis bei Jo Priežastys

Dr. V. A. SIMKUS

Reumatizmas dažniausiai puola jaunas. Visų reumatizmo susirgimų trys ketvirtadaliai (¾) tenka jaunuoliams tarp 15 ir 35 metų. Jauni kūdikiai paprastai neserga reumatizmu.

Abi lytys beveik vienodai linkę sirgti reumatizmu. Iš staugusiųjų, vyrai daugiau serga. Tas pats paaiškėja naujagimiams tarp 10 ir 15 metų mergaitėms daugiau už berniukus serga. Atrodo, kad paveldėjimas turi įtakos paviršimui reumatizmu.

Sušlapinai, susišaldymai, staigios temperatūros atmainos, drėgnos patalpos darbas, o ypač gyvenimo, priverčia žmogaus organizmą patogias sąlygas reumatizmo perams išvairuoti ir vyrauti. Taigi, darbininkai, tokiose apylostose bedirba ar begyvena, dažniausia ir serga reumatizmu.

Reumatizmas pačią nuo infekcijos bei užkrėtimo. Užplūsta reumatizmo epidemija, reiškia, apima didelius krašto plotus, ir epidemijų, kurios apima atskirus ir mažesnius plotus. Epidemija dažnai įvyksta nuo namo į namą, nuo kaime į kaimą bei miestą, paskleidama didelių žmonių šaltimis. Reumatizmo epidemija ne visada vienodai pasireiškia. Kai kada esti veiklesnė, ūmesnė, žiauresnė, o kai kada lėtesnė, silpnesnė. Epidemijų protrępi skiriasi. Kai kada nepasirodo per ilgus metus, o kai kada ir gan dažnai. Atskirų bei sporadinių reumatizmo atsitikimų veikiausia nerūksta.

Ar vienos, ar kelių rūšių bakterijos sukelia reumatizmą, yra dar neaišku. Vienok tyrimai rodo gan aiškiai, kad reumatizmas yra bakterijų padaras. Randama reumatizmui sergančio kraujuje ir paliesto sąnario skysčiuje bakterijų, vadinamų strepto-

gais, dažnai biėdingais, pobūdžiais. Kol žmogus tvirtas ir sveikas, jo kraujas ir abelmai kūnas apsigina nuo tų bakterijų. O kada žmogus ar dėl vienos ar kitos priežasties nusilpsta ir jo kraujas ir visas kūnas praranda pajėgumą bei atsparumą gintis nuo ligų, tada bakterijos ir įveikia jį.

Tonsilių svarbą, kaip ligos perų buvaine, įrodo tyrimai su triušiais. Imama medžiagos iš sergančio žmogaus reumatizmu tonsilių skylučių bei plyšelių ir įleidžiama į triušio kraują. Gyvuliukas beveik visada suregsta reumatizmu su širdies sužalojimu.

Tonsilių pašalinimas dažniausia išgydo reumatizmą sergančius.

Sugeidę dantis, taip kaip ir tonsilai, sudaro lizdus bakterijoms veistis ir nuodyti kūną. Ir čia, kai įvairios gydytojų priemonės nepajėgia reumatizmą išgydyti, tai sumanus dantų gydytojo sutvarkymas dantų — pagydotą ligą ir dažniausia ant visada.

Žmogaus kūne yra gana daug, taip sakant, šiltų vietelių bakterijoms apsigyventi, veistis ir nuodyti jį. Kai kurias tų vietelių nesunku surasti, o kai kurias neima-

na. Galima surasti padidėjimus, įdegius, kas dažniausia reiškia bakterijų veikmę paviršutiniuose kūno dalyse. Nesunku surasti įdegius bei patinimus liaukų kakle, pažastyse, krikšniuose, bet sunku surasti gilesniųjų, vidurinių liaukų. O pasitaiko, kokia mažytė, nematoma, kur pasislėpusi liaukytė sugenda. Be jos, veikmė kitų liaukų pakrinka. Apie tą pagalvoti, pašnektėti, kaip apie bilę ką, nesunku, bet praktikoje surasti dažniausia esti neįmanoma.

### Raumenų Reumatizmas

Raumenų reumatizmas kitaip dar vadinasi ir myalgija. Prie šios reumatizmo rūšies būna paliesti raumenys ir plėvės. Liga paprastai tęsiasi keletą dienų, bet gali pasitęsti ir ilgiau ir tapti chronišku raumenų reumatizmu.

Svarbiausias raumenų reumatizmo reiškinys yra skausmas. Būna ir patinimų. Paliestų raumenų skausmas gali būti ramiai būnant, judinant ir dasylytėjus. Skausmas gali būti vienoje raumenio dalyje, visame, keliuose raumenyse ir persikelti į kitus. Karščiavimo maža tėra, o veikiausia visai nėra. Tūlių raumenų įdegiams, kaip ki-

ty, Pav. rako raumenų reumatizmas nėra taip sunkus, kaip šonkaulių raumenų. Šonkaulių raumenims įdegius, kvėpavimas būna labai skaudus, kankinantis dėlei dygulių šone. Šitokių reiškinų esti ir pleuros bei plaučių plėvės įdegiui esant. Palietimas įdegiusių raumenų paprastai esti skaudus. Pilvo raumenų įdegiams dažnai atrodo į vidurių įdegią. Bet vidurių įdegiams, o pilvo raumenų reumatizmui esant, jų paprastai nėra.

Išilgųjų nugaros raumenų įdegiams dažnai primena stuburo smegenų plėvės įdegią. Ir čia nebuvimas temperatūros raumenų reumatizmą atžymi. Strėnų bei linkmenio raumenų reumatizmas labai panašus į sąnarių šitoje vietoje pasijudimą, išnirimą. Sprando raumenų reumatizmui esant, galvos pasukinėjimas esti skaudus ir sunkus, o reumatizmui vienoje pusėje esant, galva laikoma perkreipta.

Raumenų reumatizmas, kaip ir kitas reumatizmas, yra paveldimas. Būna ir patinimų. Paliestų raumenų skausmas gali būti ramiai būnant, judinant ir dasylytėjus. Skausmas gali būti vienoje raumenio dalyje, visame, keliuose raumenyse ir persikelti į kitus. Karščiavimo maža tėra, o veikiausia visai nėra. Tūlių raumenų įdegiams, kaip ki-

ty, Pav. rako raumenų reumatizmas nėra taip sunkus, kaip šonkaulių raumenų. Šonkaulių raumenims įdegius, kvėpavimas būna labai skaudus, kankinantis dėlei dygulių šone. Šitokių reiškinų esti ir pleuros bei plaučių plėvės įdegiui esant. Palietimas įdegiusių raumenų paprastai esti skaudus. Pilvo raumenų įdegiams dažnai atrodo į vidurių įdegią. Bet vidurių įdegiams, o pilvo raumenų reumatizmui esant, jų paprastai nėra.

Išilgųjų nugaros raumenų įdegiams dažnai primena stuburo smegenų plėvės įdegią. Ir čia nebuvimas temperatūros raumenų reumatizmą atžymi. Strėnų bei linkmenio raumenų reumatizmas labai panašus į sąnarių šitoje vietoje pasijudimą, išnirimą. Sprando raumenų reumatizmui esant, galvos pasukinėjimas esti skaudus ir sunkus, o reumatizmui vienoje pusėje esant, galva laikoma perkreipta.

Raumenų reumatizmas, kaip ir kitas reumatizmas, yra paveldimas. Būna ir patinimų. Paliestų raumenų skausmas gali būti ramiai būnant, judinant ir dasylytėjus. Skausmas gali būti vienoje raumenio dalyje, visame, keliuose raumenyse ir persikelti į kitus. Karščiavimo maža tėra, o veikiausia visai nėra. Tūlių raumenų įdegiams, kaip ki-

ty, Pav. rako raumenų reumatizmas nėra taip sunkus, kaip šonkaulių raumenų. Šonkaulių raumenims įdegius, kvėpavimas būna labai skaudus, kankinantis dėlei dygulių šone. Šitokių reiškinų esti ir pleuros bei plaučių plėvės įdegiui esant. Palietimas įdegiusių raumenų paprastai esti skaudus. Pilvo raumenų įdegiams dažnai atrodo į vidurių įdegią. Bet vidurių įdegiams, o pilvo raumenų reumatizmui esant, jų paprastai nėra.

Raumenų reumatizmas, kaip ir kitas reumatizmas, yra paveldimas. Būna ir patinimų. Paliestų raumenų skausmas gali būti ramiai būnant, judinant ir dasylytėjus. Skausmas gali būti vienoje raumenio dalyje, visame, keliuose raumenyse ir persikelti į kitus. Karščiavimo maža tėra, o veikiausia visai nėra. Tūlių raumenų įdegiams, kaip ki-

### Reumatizmo Gydymas

Reumatizmas yra veikiausia labai pavojinga liga, nes paprastai turi gana daug žalingų komplikacijų. Pačiam gydytis nėra jokio išvokavimo, nes galima daugiau blėdies pasidaryti, kaip naudos. Ir gydytojas, begydydamas reumatizmą, dažnai turi visą glėbį bėdų.

Svarbu yra išvengti, apsaugoti nuo reumatizmo. Apsisaugojimo dalyke galima daug ką padaryti. Reikia

vengti sušlapinų, užšaldymų ir drėgnose vietose darbų ir ypatingai gyvenimo. Gyvenimas drėgnose rūmuose vėliau ar anksčiau pakerta žmogaus sveikatą. Begyvendamas drėgnuose kambariuose, žmogus susilaukia mažakraujystės, džiūvos, reumatizmo ir abelo silpnumo. Rūmai skėpuose, taip vadinami "English basements," visai netinka žmogui, o taip pat ir daugumai gyvulių gyventi. Juose gyventi turėtų būti uždrausta ir jų budavoti nevalia. Skleptų rūmų grindys paprastai esti žemiau žemės paviršiaus. O žemose vietose susilaupiu paprastai daugiau drėgmės ir dulkių, kaip aukštesiose, ir oras būna be judėjimo, be cirkuliacijos. Drėgnas oras trukdo plaučiams oro deguonį (oksigeną) naudoti ir pagelbsti dulkelms ten prikibti, pasilaikyti ir, atsieina, su laiku viename atsitikime kisi-vysto mažakraujystė, o kitaime apvelia ir nusilpnina plaučius.

Sušlapus, reikia persirengti sausais drabužiais. Nuo šalimų galima apsaugoti šiltai apsidėžius, o iš lėto galima prie šalčio kiek ir prisprasti, užsigrūdinti.

Abelna tvirtumą bei sveikatą galima pasiekti tiksliai maistu, poilsu ir mankšta. Reikia vengti rūpesčių, persidirbimų, girtuokliavimų, prasto maisto. Kokius negyvenamus gerklėje, dantyse, ausyse, nosyse ar kur kitur reikia pašalinti, nes reumatizmas dažnai iš tų vietų bei per tas vietas ir ateina.

Reumatizmą sergant, reikia gulėti lovoje. Gulėjimas lovoje apsaugo nuo ligos pablogėjimo, komplikacijų, širdies sužalojimų ir t. t. Lovoje reikia pasilsėti apie 10 dienų ir temperatūrai pulsus, skaudėjimui ir patinimui sąnarių dingus. Kad neužšaldytis, vėjas neužpuštų, reikia vilkėti šiltus apatinius marškinius ir prisidengti šiltom apklodėm, o skersvėjų vengti. Kambarys turi turėti pakankamai tyro ir vidutiniškai šilto oro, reiškia, turi būti vėdinamas.

(Nukelta ant 6 pusl.)



LIETUVOS IR KITŲ PABALTIJO KRAŠTŲ ŽMONĖS iškovotų teisių taip lengvai neatiduos naziams. Jie kovos kartu su kitų Sovietų Sąjungos tautų darbo žmonėmis ir gins savo teises, nežūrint visų sunkumų. Užsienin išlaks čiusieji smetonininkai gali ploti Hitleriui ir jo gaujoms, bet Lietuvos darbo žmonės stovės prieš nazius.

### KAROLIS VAIRAS

# PRAKEIKIMAS

NOVELĖ

(Pabaiga)

Senio krūtinėje išliko smarki kova. Kovojo jame du jaunuai. Vienas, kad lauktis, bet kol kas, nesisakytis kas esąs, lauktis — eiti iš čia, kaip atėjus, eiti atgal į tėviškę, pas Marcelę... O iš ten, torbą pasicimus į platų svietą ubaganti!...

— Kaip manai, kaip geriau būtų? Gal ir visai mažai su juom nesimatyti? ... Bet kelinti jau metai, kelinti metai! Išsilgiau begalo...

Veronė žūrėjo į jį nustebusiom akim, nesuprasdama apie ką senis kalbė.

— Negaliu... ne! Turiu pasimatyti, turiu viską jam pasakyti, tē žino, kad ir motina pasimirė ir mane žentas laukan išvarė... pas jį išvarė...

— Ką tu sakai, dėde?! — sušuko Veronė dar labiau nustebusi. — Ar tai pas mūsų prabaščių?

— Taip, pas jį... aš jo tėvas, Antanas Švegdža.

— Ak tu, Dievuli! brangus! — nusistebėjo Veronė. — Kad ir kvailumas mano neišpasakytas. Pala tėveli, aš bėgsiu prabaščių pasakyti...

— Ne, ne... palauk. — Sustabdė ją senis. — Aš dar pats nežinau... Tu sakai, jis toks poniškas... dar ir tuo jo panelės tokios pasipūtusios. Aš dar nežinau, gal visai neisui...

— Ką tėvelis kalbi? Tik pamislyk, tėvas pas sūnų atėjo, pėsčias atėjo! Kiek tai bus džiaugsmo prabašteliui! Bepigu, kad tai aš savo tėvelį dar gyvą turėčiau... pasimirė pernai... Kad ir nedasiprotėjimas mano! O aš čia visokius niekus tauškiu-pliauškiu, pliauš-

kiu-tauškiu! Verčiau būčiau ką užkasti padavusi. Gal ir labai išalkęs?

— Ne, gerų žmonių dar esama svietė... Ir nakvimo mane ir valgydino.

Veronė sukinėjosi po virtuvę lyg nebe ta. Sprauni, greita, o kalboje kad lipšni!

— Sakai jis labai poniškas? — teiravosi senis. — Ir iš kur pas jį tos poniškumas atsirado? Kol da mokslus ėjo — su kiekvienu nei brolis: meilus šnekus, paslankus... O dabar — ponas?

— Nė toks jau ponas, nė ką, — tęsė Veronė savo pirmutinę kalbą; gal prisibijojo, kad senis išpasakos sūniui, ką yra girdėjęs nuo jos, kad jos reputacija galėtų nukentėti. — Yra ir didesnių ponų! Jis tai dar lietuviškai kalbasi ir su žeimyna... Va, Raudėnuose — visi tur kalbėti lenkiškai, klebonas kitaip ir nekalba... O panelė Raudėnuose — nei pava! Snabžda, žilkais vienais pasirėdžiusi... Kas metas kur-nors abu išvažiuoja... taj į Vilnių, tai už gronyčios. Mūsų prabaščius nėra toks didelis ponas!...

Svečiai išėjo iš klebono kambarių į priemenę ir iš čia girdėjo jį balsai: — Atež jau mowie panom, ojeice — to ezyteję krvi arab, a matka byla odzaczona na wyscięcach... Zrebak — jak lalka. (— Aš sakau ponams, kad tėvas — tai tikras arabas, o motina laimėjo lenktynes... Kumeliukas, tarsi lėlė!) — Ano Pojdzieny probaszczu, pokaz! (— Na tai eikime, prabaščiau, parodyk!) — Senai besimatė — mislijo mergtina, — nepažino... — Tas pats... neatsimainė...

koks buvo, toks ir yra... — kartojto mintyje Švegdža.

— Sakyt greičiau, ko-gi nori? — balsiai sušuko klebonas. — Aš neturiu laiko...

Švegdža neišdairė. Senu raukšlėtu veidu nuriedėjo dvi gailios ašaros ir, palietusi storą milinę, nupulė ant žemės, tarp sūnais ir tėvo, sūniui po kojų.

— Motiejau! Ar jau nepažįsti mane? — pratarė.

— Ką? Kas čia da juokai? — Suktelėjo kunigas. Pažvelgė seniui Švegdžai į akis. Perbėgo kunigo veidu kaž koks šešėlis, greitas, nepagaunamas; bliksterėjo ir dingo; nieko ant veido nepalikęs. — Koks aš tau Motiejus? a? Tu, tur būt, proto netekai, seni! — pikta užbaigė.

— Motiejau, sūnau!... — išdejavos senis. Balsas vėrėsi iš pat jautriosios krūtinėje vietos: iš to kampelio, kur slepėsi begaliai didelė ir šventa gimdytojo meilė.

Sūnau! Koks tai brangus tėvams žodis! Ir kokią gilią prasmę jis turėjo Švegdžos mintyse!... Juk jis keliovo šešias dienas, kad tik sūnų pamatytų, su juo pasisveikintų, prie jo jaunos krūtinės nuvargintą žilą galvą priglausti!

Kunigas paraudo. Kas žino dėl ko puolė jam veidas kraujas. Gal iš pykčio, o gal iš gėdos prieš ponus-svečius, kad jis turi tokį pavargusį, suplyšusį tėvą? Susivaldė ir atsiliepė ne tai į Švegdžą, ne tai į savo svečius:

— Jis yra beprotis! Ir kas jį čia įleido? Mano tėvas pasimirė man dar gimnazijoje esant... Prie to jis nebuvo ubagas!... — Tiesiog į senį atsigrėždamas, pratarė: — Eik sau, senuk, iš kur atėjai!... Čia tavo sūnais nėra... Ča, cha, cha...

Kunigo juokas nebuvo natūrališkas. Ėjo iš gerklės varu varomas! Tai pratarė, atsiliepė į svečius:

— Pojdzieny, panowie, z warja-

tem trūdna rada... (— Eisime ponai, su bepročiu sunki roda.) Tu, Verone, išvesk tą beprotį iš kiemo, te jis sau eina... — Ir ėjo pas išeinamąsias duris.

Veronė buvo raudona, tarsi nuplūta. Ji nesisiai aiškiai suprato, kas čia dedasi.

— O Jezau, — mislijo, — kas čia tokio? Ar jis ir tėvo išsivadėjo? — Matoma, ji labiau tikėjo senam Švegdžai, nei kaip kunigui.

Švegdža jautė, kad kaž kas perpylė jį šaltu, ir ledas, vandeniu per nugarą, nuo pat pakaušio iki kulnų. Sudrėbėjo senis; atsirėmė alkūnėm į sieną ir žūrėjo į kunigą didelėm akim, kuriose apmirė kaž koksai mums nesuprantamas pasibaisėjimo ir desperacijos jausmas. Jo vienintelis sūnus, jo didžiausioji viltis, numylėtasis jo ir senės Švegdžienės Motiejus, išsivadą tėvo!... O! kam jis jį pagimdė, kad auklėjo, į mokslus leido, paskutinį kąsį nuo savo lūpų attraukdamas? Verčiau būt užsmaugęs, kol jis dar lopšyje gulėjo!... Senio širdis drėbėjo ir dėjavo, kraujais apspylus, tartum jį kas perversė. Podraug omė bausis apmaudas... Sušuko tad bausiu, drebančiu balsu:

— Palauk, Motiejau! Vieną žodį!

Kunigas, lyg kiemo sulaikytas, sustojau. Svečiai išėjo pro duris. Švegdža skaudžiu, užkimusiu balsu garsiai tarė:

— Prakeiktas tas paukštis, kurs niekina savo lėvdą! Aš išėjau, daugiaus nebeimamasis tavęs... ir nenoriu matyti... Bet pirm išėjus, štai iškeliu į dangų savo senas puslėtas rankas... Ir te girdi ana gera mergelė: aš, Antanas Švegdža, prakeikiu savo sūnų, išgamą Motiejų!... Prakeikiu ant amžiu!

Puolė tie žodžiai lyg perkūnas ant kunigo galvos. Davė jam per žandus, sukratė visą jo esybę. Nubalo, krustelėjo ir nuleido galvą. Orą dar užė senas

balsas, dar begaliniais aidais skambėjo bausis žodžiai: "Prakeikiu išgamą Motiejų!"

Veronė balsiai verkė. Kunigas vos girdimai pratarė, galvos nepakeldamas. — Tėve, atleisk...

Atsakymo nebuvo. Pakėlė galvą — senio jau nebuvo virtuvėje. Jis ėjo, giliai ant galvos kepurę užsimaukęs, per klebonijos kiemą. Ėjo, tarsi kokios sunkios naštos prispaustas. Kojos vilkosi žeme, linko per kelius. Pats susimetė į kuprą, tartum toje trumpoje valandėlėje netikėtai užgulė jam ant nugaros dar dvidešimt metų amžiaus.

Kunigas, pamatęs, kad senio nebėra virtuvėje, neišgailėtelaukė; prabraukė delnu kaktą ir, išeidamas iš virtuvės, tarė į Veronę:

— Žiūrėk, kad daugiau nebeleistum į virtuvę bepročių...

Svečiai buvo jau arti klebonijos tvartų. Pavijęs juos, atsiliepė nuduotai piktu balsu:

— To znerwował mję ten warjat, do stu djablow! (Tai sunervavo mane tas beprotis, po šimts velnių!)

Senis Švegdža negalėjo eiti ilgai. Tik išėjo iš kiemo — oro krūtinėje ne užteko. Atsisėdo ant to paties kelmo, ant kurio ir pirma buvo prisėdęs ir, užlažęs rankas, skaudžiai kaip mažiutis verkė. Verkė jame visa sudraskyta širdis, skundėsi senas, be pagėdaujamų vaisių pasiliktęs, gyvenimas. Jis neįjautė ne neapykantos į sūnų, nė rūstybės. Verkė, lyg jį būtų palaidojęs ir, iš kapinių grįždamas, šitcion atsisėdo pasilsėti. Tik kartais tyliai atkartoavo:

— Motina, ar girdi, nebeturiu Motiejaus... nėra sūnais...

Akys, paraudo ir patino. Veidai dege. Pasikėlė ir, sunkiai pasiremdamas ant lazdos, nukelbavo į lūdnus gyvenimo vakarus.

tem trūdna rada... (— Eisime ponai, su bepročiu sunki roda.) Tu, Verone, išvesk tą beprotį iš kiemo, te jis sau eina... — Ir ėjo pas išeinamąsias duris.

Veronė buvo raudona, tarsi nuplūta. Ji nesisiai aiškiai suprato, kas čia dedasi.

— O Jezau, — mislijo, — kas čia tokio? Ar jis ir tėvo išsivadėjo? — Matoma, ji labiau tikėjo senam Švegdžai, nei kaip kunigui.

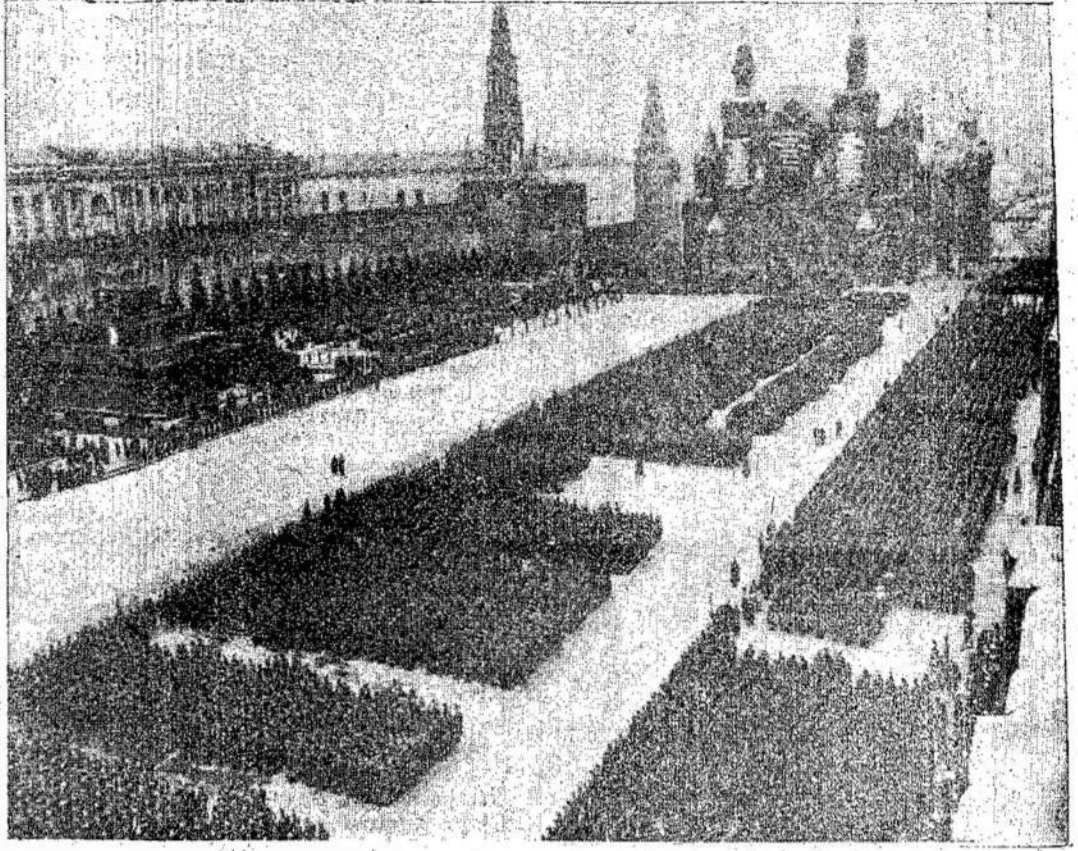
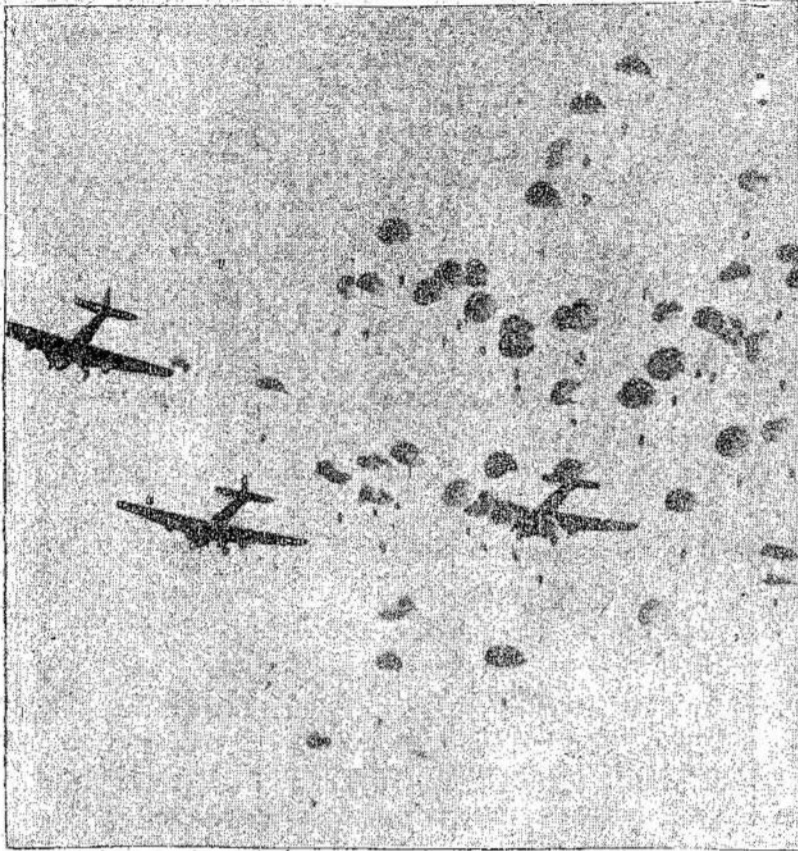
Švegdža jautė, kad kaž kas perpylė jį šaltu, ir ledas, vandeniu per nugarą, nuo pat pakaušio iki kulnų. Sudrėbėjo senis; atsirėmė alkūnėm į sieną ir žūrėjo į kunigą didelėm akim, kuriose apmirė kaž koksai mums nesuprantamas pasibaisėjimo ir desperacijos jausmas. Jo vienintelis sūnus, jo didžiausioji viltis, numylėtasis jo ir senės Švegdžienės Motiejus, išsivadą tėvo!... O! kam jis jį pagimdė, kad auklėjo, į mokslus leido, paskutinį kąsį nuo savo lūpų attraukdamas? Verčiau būt užsmaugęs, kol jis dar lopšyje gulėjo!... Senio širdis drėbėjo ir dėjavo, kraujais apspylus, tartum jį kas perversė. Podraug omė bausis apmaudas... Sušuko tad bausiu, drebančiu balsu:

— Palauk, Motiejau! Vieną žodį!

Kunigas, lyg kiemo sulaikytas, sustojau. Svečiai išėjo pro duris. Švegdža skaudžiu, užkimusiu balsu garsiai tarė:

— Prakeiktas tas paukštis, kurs niekina savo lėvdą! Aš išėjau, daugiaus nebeimamasis tavęs... ir nenoriu matyti... Bet pirm išėjus, štai iškeliu į dangų savo senas puslėtas rankas... Ir te girdi ana gera mergelė: aš, Antanas Švegdža, prakeikiu savo sūnų, išgamą Motiejų!... Prakeikiu ant amžiu!

Puolė tie žodžiai lyg perkūnas ant kunigo galvos. Davė jam per žandus, sukratė visą jo esybę. Nubalo, krustelėjo ir nuleido galvą. Orą dar užė senas



SOVIETŲ SAJUNGOS RAUDONOJI ARMĪJA, Raudonasis Laivynas ir Raudonasis Orlaivynas, rašo Sovietų spauda, užduos tokį skaudų Hitlerio gaujoms smūgį, kad jos turės pakrūti. Sovietų Sąjunga turi ne tik didelę sausumos armiją, bet ir virš 100,000 parašitinių, kurie laikui atėjus pakąs Hitlerio nugarą.

# Molotovas Sako, Hitleris Susilauks Napoleono Likimo Tarybų Lietuvoje Dveja Tiek Pakilo Fabrikų Darbai ir Darbininkų Skaičius

MASKVA. — Sarišyje su Vokietijos užpuolimu ant Sovietų Sąjungos, Sovietų Sąjungos užsienio reikalų komisaras Molotovas visos Sovietų Sąjungos vyriausybės vardu atsisakė į Sovietų Sąjungos piliečius, pareikšdamas Sovietų Sąjungos nusistatymą gintis nuo užpuolimo visomis jėgomis. Kaip Sovietų žinių agentūra Tass paduoda, Molotovas per radio pareiškė:

"Sovietų Sąjungos piliečiai! "Sovietų vyriausybė ir jos galva, draugas Stalinas, autorizavo mane duoti sekantį pareiškimą:

"Šiandien, 4 valandą ryto, neįteikus Sovietų Sąjungai jokių reikalavimų, be pasakymo karo, Vokietijos kariuomenė užpuolė mūsų šalį, užpuolė mūsų rubežius, keliose vietose ir bombarduodama iš savo orlaivų mūsų miestus, Žitomirą, Kievą, Sevastopolį, Kauną ir nekurios kitus, ir užmušė ar sužeidė virš 200 asmenų.

"Taipgi priešas užatakavo mus iš oro ir artilerijos iš Rumunijos ir Suomijos teritorijos.

"Šis negirdėtas užpuolimas ant mūsų šalies yra bauriausias ikio niekad nebuvo civilizotų tautų istorijoje. Užpuolimas ant mūsų šalies buvo papildytas nežūrinto fakto, kad tarp Sovietų Sąjungos ir Vokietijos buvo pasirašyta nepuolimo sutartis ir kad Sovietų Sąjunga tos sutarties provizijų griežčiausiai prisilaikė.

## Lietuvos Kooperatyvai Smarkiai Auga Nariais

Trakų apskrityj seniau tebuvo 12 kooperatyvų su 600 narių, bet dabar jau veikia 94 kooperatyvai su 24,000 narių. Greitu laiku bus pasiekta iki 127 kooperatyvų.

Biržų vartotojų kooperatyvas pirma turėjo 260 narių, tai dabar turi 3,600. Jau trys kooperatyvo krautuvės čia atidarytos.

Akmenės valsčiaus kooperatyvas turėjo 94 narius, dabar turi 2,347 narius ir metinė apyvarta siekia 4,445-600 rublių.

Rokiškio kooperatyve buvo 119 narių, dabar jau turi virš tūkstančio.

Visur kuriasi nauji kooperatyvai, kuriuos masiniai rašosi vietos gyventojai.

"Užpuolimas ant mūsų krašto papildytas nežūrinto fakto, kad laike tos sutarties egzistavimo Vokietijos vyriausybė nerado pama- to nei mažiausiam nusikundimui prieš Sovietų Sąjungą, kas liečia sutarties pildymą.

"Visa atsakomybė už šitą baurų užpuolimą ant Sovietų Sąjungos puola pilnai ir visiškai ant fašistinių Vokietijos valdovų.

"5:30 val. ryto, tai yra po to, kai užpuolimas jau buvo papildytas, Von der Schulenburg, Vokietijos ambasadorius Maskvoj, savo vyriausybės vardu pareiškė man, kaip užsienio reikalų liaudies komisarui, kad Vokietijos vyriausybė nutarė pradėti karą prieš Sovietų Sąjungą, sarišyje su Raudonosios Armijos vienučių koncentracija prie rytinio Vokietijos rubežiaus.

"Atsakydamas į tai, aš Sovietų vyriausybės vardu pareiškiau, kad iki šio laiko Vokietijos vyriausybė neįteikė Sovietų vyriausybei jokių reikalavimų, kad Vokietija užpuolė Sovietų Sąjungą nežūrint taikingos Sovietų Sąjungos pozicijos, ir kad deltos priežasties fašistinė Vokietija yra agresorius.

"Sovietų Sąjungos vyriausybės instruktuosas, aš taipgi nurodžiau, kad nei vienoj vietoj mūsų kariuomenė ar oro jėgos neperžengė rubežiaus ir todėl šį rytą Rumunijos radio pareiškimas, kad Sovietų orlaiviai apšaudė Rumunijos aerodromus yra grynas melas ir provokacija.

"Taipgi melas ir provokacija visa deklaracija, šiandien duota Hitlerio, kuris bando primesti, būk Sovietų Sąjunga nesilaikė sutarties.

"Kadangi užpuolimas ant Sovietų Sąjungos jau papildytas, Sovietų vyriausybė įsakė savo kariuomenei atremti baurų užpuolimą ir išvaryti vokiečius iš mūsų šalies teritorijos.

"Šis karas užkraunamas ant mūsų ne Vokietijos žmonių, ne Vokietijos darbininkų, valstiečių ir intelektualų, kurių kančias mes gerai suprantame, bet kirkos kraujo ištroškusių fašistinių Vokietijos valdovų, kurie pavergė francūzus, čekius, lenkus, serbus, norvegus, belgus, danus, olandus, graikus ir kitas tautas.

"Sovietų Sąjungos vyriausybė išreiškė griežtą pasitikėjimą, kad narsi mūsų ar-

mija ir laivynas ir narsūs Sovietų Oro Jėgos areliai papuoš save garbe pildydami savo pareigą tėvynei, Sovietų žmonėms, ir užduos mirtiną smūgį agresoriams.

"Tai ne pirmas reikis, kad mūsų žmonėms reikia susidurti su baisaus priešo ataka. Laike Napoleono įsiveržimo į Rusiją, mūsų žmonių atsakymas buvo karas už tėvynę, ir Napoleonas buvo sumuštas. Tas pats bus su Hitleriu, kuris paskalbė naują kryžiaus karą prieš mūsų šalį.

"Raudonoji Armija ir visi mūsų žmonės vėl ves pergalingą karą už tėvynę, už savo šalį, už garbę, už laisvę.

"Sovietų vyriausybė tvirtai tiki, kad visi mūsų šalies žmonės, visi darbininkai,

valstiečiai ir intelektualai, vyrai ir moterys, atatinamai atliks savo pareigas ir darbą. Visi mūsų žmonės dabar turi būti vieningesni, negu kada nors pirmiau.

"Kiekvienas turime reikauti iš savęs ir kitų disciplinos, organizacijos ir pasiaukavimo, koks pripuola Sovietų patriotams, kad patenkinti Raudonosios Armijos, Laivyno ir Orlaivyno reikalavimus, kad užtikrintume pergale ant priešo.

"Vyriausybė šaukia prie jūsų, kaip Sovietų piliečių, spjstis arčiau apie garbingą Bolševikų Partiją, apie mūsų Sovietų Vyriausybę, apie didį mūsų vadą draugą Staliną. Mūsų tikslas teisėtas. Priešas bus sumuštas. Mes laimėsime!"

## KAUNO KONSERVATORIJA RUOŠIA NAUJŲ MUZIKOS MENININKŲ

KAUNAS. — Kauno konservatorija yra vyriausioji muzikos mokykla Lietuvos T. S. Respublikoje.

Konservatorijos direktorium yra drg. Kazimieras Matiušas, mokslo dalies vedėjas — drg. Antanas Budriūnas. Konservatorijos mokslo personalas pastaruju laiku gerokai pakeistas. Į pedagoginį personalą įtraukta naujų stipriųjų jėgų ne tik iš Kauno, bet ir Vilniaus. Iš naujų svarbių mokytojų galima paminėti H. Kalmanavičiūtę, Gedon-Abrahamaitę, Spinalekį, Zakomą, Krėverytę, Giršovičienę, V. Marijošų ir kt. Įvesta ir naujų dėstomųjų dalykų, būtent, atidaryta šešių metų kurso nauja pedagoginė klasė, kuri paruoš mokytojus vidurinėms mokykloms; įsteigta dirigavimo klasė, tik į ją neįstojo mokiniai; įvesta vid. mokyklų metodika, lietuvių k. fonetika ir kt. Konservatorijoje taip pat dėstomi marksizmas-leninizmas, TSRS geografiija, L. TSR Konstitucija ir k. Mokslo metu pradžioje konservatorija turėjo apie 500 klausytojų, tačiau, pusemečio gale, padarius patikrinamuosius egzaminus, tas skaičius sumažėjo. Pagal socialinę padėtį klausytojai taip atrodo: 107 darbininkų vaikiai, 60 smulkių valstiečių, 119 įstaigų tarnautojų, 20 amatininkų, 27 visiškai neturin-

tieji tėvų, 31 stambių ūkininkų ir t.t.

Auklėjamos naujos jėgos iš liaudies. Kaip tik neturtingiausiai klausytojai šiemet parodė didžiausį pažangumą moksle. Štai eilė pirmamečių klausytojų, vyrų, jaunių socialistinės lenkybės: dainavimo klasėje — J. Stasiūnas ir A. Zalkauskas, styginų instrumentų klasėje — Joselis Lurjė ir Gordonaitė, fleitos klasėje — Vl. Burba, Grėvyš ir voltorinėje klasėje — Rubys. Tačiau konservatoriją baigiančiųjų dėl ankščiau apiešty muzikos reikalų yra nedaug: dainavimo klasė, nematoma, baigs 4 asmenys, fortepiono 7—8, smuiko, atrodė tik pėra. Būtu galėję ir daugiau baigti, bet daugelis nebaigė išėjo dirbti į radiofoną, filharmoniją, operės, operos orkestrą. Kauno konservatorijoje net 92 klausytojams duotos stipendijos po 200 rublių mėnesiui.

Konservatorijoje greta 7 uždary koncertų surušta apie 10 minejimų, akademijų. Atlikti mėnėnis susirinkimų ir minčių dal konservatorijos klausytojai vyko ne tik į įvairias Kauno įmones, bet ir į provinciją. Koncertų, kuriuose dalyvavo ir pedagogai, iki šiol surušta 5. Netrukus numatyti nauji pedagogų koncertai, vieši orkestro ir choro pasirodymai. Konser-

KAUNAS. — Fabrikai ir dirbtuvės dabar Tarybų Lietuvoje pagamina dveja tiek daugiau dirbinių, negu paskutiniaisiais metais fašistų viešpatavimo. Per pirmus metus Tarybinės valdžios Lietuvoje skaičius darbininkų pakilo antra tiek.

"Kol buržuazija valdė Lietuvą, nuolat buvo tvirtinama, kad Lietuva yra žemdirbystės šalis," kaip neseniai sakė M. Gedvilas, pirmininkas Lietuvos Komisarų Tarybos: "Bet dabar Lietuva sparčiai darosi geroviška pramonės šalin. Prie senosios santvarkos pramonė Lietuvoj buvo atsilikus ir atsidėjo ant įvežamų iš svetur medžiagų."

Kada Lietuva įstojo į Tarybų Respublikų brolija, "tuo laiku tedirbo tik 30,053 darbininkai jos fabrikuose ir dirbtuvėse, kurių buvo 902. Lietuvos Tarybų vyriausybė perėmė tas įmones į valstybės rankas ir paskyrė naujus direktorius, daugiausia iš darbininkų tarpo, kaip nurodė Gedvilas.

Tarybinė Lietuvos Respublika pertvarkė įmones ir sujungė mažesniausias krūvon į stambesnes. Tokiu būdu pasidarė galima įvest naujovišką mašinineriją ir sumažinti tvarkymo išlaidas.

Viso apie 70 procentų senųjų įmonių tapo pertvarkyta bei perbudavota. Tarybų Lietuva gavo žaliavos — medžiagų iš kitų broliškų Tarybinų Respublikų, ir išjudno visais garais dirbt ne tik veikusius fabrikus ir dirbtuves, bet taipgi tuos, kurie pirmiau bergėžiai stovėjo, prie senosios valdžios.

Tokiais žingsniais Tarybų Lietuva bendrai pakėlė pramonės gamybą 200 procentų lyginti su 1940 metais. Vilnonų pagaminė 230 procentų daugiau, šilko audimų 225 proc. daugiau, o medvilnės (hovelnos) andekų gamyba pakelta net 258 procentais ankščiau. Taipgi žymiai pakilo daugis medžio dirbinių, statybos medžiagų, metalo gaminių ir kur kas plačiau išvystyta mašinų statyba.

Prie Tarybų vyriausybės Lietuvoje 10,000 daugiau darbininkų dirba vietinėse ir maisto pramonėse. 19,000 naujų darbininkų ir raštinių tarnautojų šiemet įtraukta į stambesnius fabrikus; ir apie šiu metų pabaigą Tarybų Lietuvoje dirbs jau 60 iki 65 tūkstančių darbininkų fabrikuose ir dirbtuvėse; tai bus dveja tiek daugiau nekaip prie buržuazinės valdžios.

Dabar Lietuvoje statoma nauji kalkių fabrikai ir šešios didžiulės plytynės; perbudavojamos beveik visos senos plytynės. Baigiama statyti ir įrengti didžiulis verpimo fabrikas ir jis greitai pradės veikti. Jis teiks verpalus audykloms Tarybinėje Lietuvos Respublikoje; o pirmiaus verpalai buvo įgabunami iš Latvijos ir Estijos.

Lietuvoje dabar tarp kitko statoma naujas cukraus fabrikas, didelės šaldyklos

ir mėšai, nauja stambi elektros dirbtvė ir berasių registracijos durpių gamyba.

KAUNE APIE 9,000 BERASČIŲ IR MAZARASČIŲ

Kauno miesto vykdomojo komiteto švietimo skyrius kasdien vis gauna mazarasčių ir berasių registracijos davinius; mazarasčiai ir berasičiai rūšiuojami lytimi, amžiumi, profesija. Ligi kovo 28 d. darbą baigė jau 10 apylinkių, surašiusios apie 4,000 mazarasčių ir berasių. Kauno mieste vykdomojo komiteto švietimo skyriaus vedėjo drg. V. Ruzgo pareiškimu, remiantis ligi šiol gautais daviniais Kaune busi apie 9,000 mazarasčių ir berasių.

Ligi šiol žymesnieji darbo žmonių ir valstiečių susibūrimai, valsčių centrai ir kitos stambesnės gyvenamosios vietovės, neturėjo savo kultūrinį židinį. Darbininkams ir valstiečiams nebuvo kur užėti nemokamai laikraščio, politinės brošiūrės ar vienos kitos knygos pasiskaityti.

Šiai negerovei pašalinti, Tarybų Sąjungos pavyzdžiu, švietimo L. Komisarato suaugusių švietimo valdyba nutarė įsteigti visoje Lietuvoje 390 pirklių — skaityklų, kuriose būtų visi vietos ir svarbesni centro laikraščiai, žurnalai, brošiūros politiniams klausimais ir knygos. Pirklios — skaityklos steigiamos svarbesniuose valsčių centruose.

Tokių pirklių — skaityklų steigiamos: Alytaus apskrityje — 18; Biržų apskr. — 15; Kauno apskr. — 23; Kėdainių — 13; Kretingos — 18; Marijampolės — 19; Mažeikių — 13; Panevėžio — 23; Raseinių — 18; Rokiškio — 15; Seinų — 10; Šakių — 19; Sialių — 32; Švenčionių — 10 (jau veikia); Tauragės — 19; Telšų — 13; Trakų — 17; Ukmergės — 25; Utenos — 18; Vilkaviškio — 16; Vilniaus — 14 ir Zarasų — 12.

## Lietuvoje Steigiamas 390 Skaityklų

Ligi šiol žymesnieji darbo žmonių ir valstiečių susibūrimai, valsčių centrai ir kitos stambesnės gyvenamosios vietovės, neturėjo savo kultūrinį židinį. Darbininkams ir valstiečiams nebuvo kur užėti nemokamai laikraščio, politinės brošiūrės ar vienos kitos knygos pasiskaityti.

Šiai negerovei pašalinti, Tarybų Sąjungos pavyzdžiu, švietimo L. Komisarato suaugusių švietimo valdyba nutarė įsteigti visoje Lietuvoje 390 pirklių — skaityklų, kuriose būtų visi vietos ir svarbesni centro laikraščiai, žurnalai, brošiūros politiniams klausimais ir knygos. Pirklios — skaityklos steigiamos svarbesniuose valsčių centruose.

Tokių pirklių — skaityklų steigiamos: Alytaus apskrityje — 18; Biržų apskr. — 15; Kauno apskr. — 23; Kėdainių — 13; Kretingos — 18; Marijampolės — 19; Mažeikių — 13; Panevėžio — 23; Raseinių — 18; Rokiškio — 15; Seinų — 10; Šakių — 19; Sialių — 32; Švenčionių — 10 (jau veikia); Tauragės — 19; Telšų — 13; Trakų — 17; Ukmergės — 25; Utenos — 18; Vilkaviškio — 16; Vilniaus — 14 ir Zarasų — 12.

Birutė

# DUOKIT IR MAN ŽODI

(Ispūdziai iš Bangos Choro Vizito Montreale)

Kyla mano jausmai, lig paukštėlis į padangę, išjudinti begalinio laukimo Bangos choro iš Toronto. Juo ta valanda eina artyn, tuo jausmai kyla aukštesn. Ilgai mes laukėm su didžiausiu jausmų pakilimu. O laukimas juk visiems visada būna labai mėgiamas. Palaukti dieną kitą yra sunku, o dabar mums reikėjo laukti per kelias mėnesius. Tas laikas amžiumi tapo. Be to, tas mūsų svečias, tai yra Bangos choras, mums buvo dar nežinomas. Mums buvo nežinoma, ant kiek jis prakalbus, ant kiek jis garsingas, ir ką jis atvykęs padarys, ar mūsų širdis palinksim, ar sugriaudins, ar paliks mus suvilus.

Gegužės dvidešimt ketvirtai aštunt visų montrealiečių mintys sukėsi apie vieną klausimą: ar jie atvyks, ar ne. Tų minčių užimti montrealiečiai metėsi prie poskutinės dienos darbų: vieni ieškojo svečiams kambarių, kiti puošė salę. Eje kalbos ir pasitarimai per kelias savaites dar daugiau pagyvėjo.

Bangos choro laukė ne tik montrealiečiai. Tą dieną į Montrealą atvyko ir iš kitų miestų lietuvių, kad pasiklausytų Bangos choro dainų.

Išaušo ir tas iškilmingasis, senai mūsų lauktas gegužės 24 dienos rytas. Bet jis toks šurkštus, apsiniaukęs. Ant gatvių pilasi lietus. O mums, montrealiečiams, lenda rūpestingos mintys, kad lietus nesutrukdytų kelyje mūsų svečio — Bangos choro, ir kad nepakenktų jo koncertui.

Mes visi, rūpestingai nusiteikę grįžtelėj, dirbdami įvairius dienos darbus, kalbam vis apie lietuvių, kad jis nepakenktų mūsų laimei. Staiga atskrido žinėlė, kai baltas karvelėlis, kad mūsų lauktas svečias šturmingai užplūdo Montrealą. Mūsų tarpe kilo neapsakomas džiaugsmas. Veidai nuėvito linksma šypsena. Viena draugė sušuko: "Na, dabar belieka laukti vakaro."

Jau ir oras pradėjo giedrėti. Protarpiais debesų pradėjo saulutė rodytis, tartum mums pirtardama.

Tingiai laikrodinis išmūšė vienuolika. Prie mūsų durų lėtai prislinko juodas, blizgantis automobilis, o jame linksmai nusiteikę tolimi svečiai. Tik paspaudus vienas kitam rankas ir vėl pradėjom kalbą apie Bangos chorą.

Besikalbant oras visai išsigiedrino. Nutarėm, kad mums namie sėdėti ir laukti vakaro bus labai ilgu. Sutariam pasivažinėti po Montrealą, apžiūrėti jo idomybes. Linksma automobilio valdytojas mielai sutiko pavezioti, tik parodyk jam kelią.

Lėtai traukiam Sherbrooke gatve dairydami į idomius pastatus, knygnus, skaityklas, lignonines, bet visų mintys sukasi ne tiek apie tai, ką matome, o apie vakarą, tai yra įvyksiantį Bangos choro koncertą. Privažiavome svariui, moderniskai įrengtą priūdą, iš kurio vandenį ima visas Montrealas. Netoli priūdo pasimatė gražiausioji vietoj moderniskas turčių apartamentas. Apie jį auga gražiosios gėlės. Taipgi matyti daug įvairių gražių. Turčiai gyvena ne taip, kaip darbininkai. Jų namai atskiri vienas nuo kito. Gatvės gražiai apdodintos medžiais. Dideli darželiai gėlių, kurios kvėpia iš tolo. Mano galvoj kilo mintys, kad tai viskas padaryta

darbininkų rankom. Jų darbo rankų kūryba. Tai jų mecen. Bet, jų čia nėra. Jie gyvena kur nors aprūkusioj bakužėj. Čia gyvena žmonės, kurie nedirba sunkaus darbo, o gyvena iš kitų praktito.

Lengvai važiuodami gėles paskendusio gatve, atsirandam ant Westmount aukštumų nesena įrengtoji observatorijoj. Čia pasižiūrėti atvažiuoja žmonės iš įvairių miestų. Daug automobilių buvo ir šiuo kartu. Pasižiūrėję į moderniskus įrengimus, atsigaivinę žyinciais jazminais, nutraukėm tolyn. Netoliese pasirodė šventoj Juozapo bažnyčia, kuri stovi ant kalno, į ją lipiti padaryti ilgi laiptai. Jaunos merginos ir moterys, net ir vyrai čia kelias į tą bažnyčią. "Na, o kas čia per paroda?" paklausė vienas iš mūsų bendrakeivių. Kitas draugas paaiškino, kad ši bažnyčia laikoma stebuklinga; kad žmonės vaikšto kelialupščiomis būdami įsitikinę, kad tas pagelbės išsigyditi nuo ligų. Nemačiusieji užsinerėjo pamatyti tą "stebuklingą" bažnyčią. Mano akys tenai matė bausių žmonių mulkimą. Tiesa, tenai yra gražios dailės, bet jos tikslas apgauti žmones.

Bažnyčioj vienoj pusėj altorius, o kitoj, lig kokioj krautuvėj, prikabinta visokių lazdu, ramėčių, įvairių nudevėjų diržų, batų, visokių šikšnių. Nuo tų visų daiktų ir dailtelių atrodo, kad tai ne bažnyčia, o senų daiktų krautuvė. Ir tenai aš nemačiau nei vieno į poną atrodančio žmogaus. Vis tai sumenkę darbininkai, nesusipratėliai, iešką išganymo tenai, kur niekas negavo visoj istorijoj. Tiesiog gaila žiūrėti į tuos žmones, einančius ant kelių ir baigiančius save nukankinti.

Apžiūrėję tą "šventą" vietą, tikriau sakant, biznį, patraukėm pas vieną gerai pažįstamą draugę, gyvenančią 40 mylių už miesto. Kelyje pravažiavom didžiausį ir gražiausį universitetą visoj Kanadoj. Už miesto kelias tuštesnis, todėl mūsų "žirgas" buvo daug laisvesnis bėgti kaip jam patinka. Nenorėjom ilgai užtrukti, nes mūsų mintys sukosi apie Bangos choro koncertą. Pasivėlavimas nebūtų dovanotinas.

Kelukai užmiestyje priminė mums tėvynės Lietuvos kelius ir keletus; čia pulkūs kalneliai, upeliai ir miškeliai, gamta tokia švelni ir mieli, kad mes visi prisiminėm tėvynę. Lietuvoj praleistus meilūs laikus, draugus ir drauges.

Pasiekiam kelionės galą. Pirmutinis mus pamatė didelis Rudis, priristas ant grandinio, ir savo lojimu davė namiškiams žinoti, kad klas nors artinasi prie namų. Mus tuojaus pasitiko smagi šeimininkė ir šeimininkas. Vai-



RETAS NAUJAGIMIS TORONTE. High Perko zoologijos sodne neseniai gimęs kupranugarukas. Tai pirmas tokios rūšies naujagimis Toronto istorijoj.

šinga kanadiško sodžiaus šeimininkė pradėjo kviesti prie skanių piestų. Skubotai pavalgė bėgom į lauką, į sodą pakvėpuoti tyru oru. Linksma mano bendrakeivė veda mane ir rodo viską, sakydama, kad gal tu pamiršai, kaip žaime yra. Sustojam prie jaunų, pamažu linguojančių medelių. Bet mano mintys vis apie Bangos chorą. Staiga ilgėsys dar labiau pradėjo kulentis širdį, ilgėsys senai laukto svečio. Mūsų bendrakeivis pradeda pasakoti, kad gamta yra sugabus kūrejas. "Žiūrėkit," sako jis, "į tuos medelius, kaip jie gražiai gamtos sutverti, taip nepadarytų nei joks daili-

ninkas." Iš mūsų būrio tuo tarpu atsiliepė: "Gražu, tai gražu, bet ar ne laikas trauktis į Montrealą?"

Ilgai nelaukę pasileidom tais pačiais keliais namų link. Nors ir gražu buvo gerėtis gamtos vaizdais, bet mūsų mintys negalėjo nukrypti nuo Bangos choro. Ir kada pasieidome atgal, visi laisviau atsidusom.

Prie durų atsiveiknam su meiliais draugais. Laikrodinis rodo, kad nebeilgus liko laiko iki koncerto. Skubiam nusimesti kelionėj sutrintus drabužius ir su pakilusiu ūpu traukiam į salę.

(Bus daugiau)

## Į Skaitytojus

Gerbiami Liaudies Balso skaitytojai! Pusmečiu sukakus, daugelio prenumeratos pasibaigė, arba tuojau pasibaigs. Yra būtinas reikalas jus tuojau atnaujinti. Nekurių skaitytojų prenumeratų atnaujinimas yra užvilktas nuo seniau, ir todėl nors laike vėjau ar kito laiku jie savo prenumeratas atnaujino, bet jos jau yra pasibaigusios, nes atnaujinant yra priskaitoma už praėtą laiką. Tokia nekurių skaitytojų prenumeratų padėtis skaudžiai atsiliepią į laikraštį. Reikėtų, kad visi ir kiekvienas skaitytojas stengtųsi savo prenumeratą apmokėti iš karto, o kai pasibaigia, pasistengtų ją tuojau atnaujinti. Toks draugiškas visų skaitytojų kooperavimas žymiai palengvintų administracinį darbą ir sumažintų laikraščiu išlaidas.

Mes esame giliai įsitikinę, kad neatsiras nei vieno skaitytojo, kuris pasiryžtų Liaudies Balso nusikrausti už jį neatsilygindamas, nes laikraštį skriaudindant būtų daroma skriauda Kanados lietuvių visuomenėi, kuri jį savo išgalėmis užlaiko ir remia. Todėl Administracija nėra priešinga prenumeratos atnaujinimo palaikyti ir laikraštį siuntinėti skolon tiems skaitytojams, kurių ekonominė padėtis yra tikrai sunki ir tuojau atnaujinti negali. Bet kurie išsigali, prašome užvilkinimo išvengti.

Draugės ir draugai, Jūs žinote, kad laikraščiu yra reikalingos pajamos ir kad didžiausias pajamas laikraštis turi iš prenumeratų, taipgi Jūs esate pasiryžę savo prenumeratas atnaujinti, tad prašome, neatidėdami atnaujinimo. Kitam kartui, pasistenkite tą padaryti tuojau. Už Jūsų draugišką kooperaciją ir gražias pastangas iš kalno tariame širdingą ačiū.

Administracija

## Nelaimės ir Darbininkų Užmušimai O'ėja

Sulig oficialių davinijų, per šių metų pirmuosius tris mėnesius visoje Kanadoje prie darbo per nelaimės liko užmušta 301 darbininkas. Per tą patį laiką praėjusiu metu, buvo užmušta 181 darbininkas. Skaitlinės rodo, kad prie darbo užmušimų skaičius padidėjo beveik dvigubai. Reportai rodo, kad užmušimų skaičius padidėjo ne vienoje kurioje industrijos šakoje, bet visose. Ypatingai susisiekimo, kasyklų, fabričių darbuose tas padidėjimas labai ryškus.

Ontarijos provincijoje prie darbų nelaimių skaičius irgi smarkiai šuoliu pakilo. Kaip praneša Industrial Accident Prevention Association, tai vien Ontarijos provincijoje per šių metų gegužės mėnesį buvo prie darbo sužeista 9,203 darbininkai. Palyginus nelaimių skaičių su praėjusiu metų gegužės mėnesiu, paaiški, kad šiais metais nelaimių skaičius padidėjo daugiau nei 3,000.

Kokios priežastys tų užmušimų ir nelaimių skaičių padidėjimui? Industrialistai tuo klausimu mažai rūpinasi. Jie į šį klausimą trumpai atsako: padidėjo darbininkų skaičius — padidėjo ir nelaimės. Dalinai tas tiesa, bet tai nėra pagrindinė tiesa, pilnai išaiškinanti padidėjusių nelaimių skaičių. Tilroji tų nelaimių priežastis slepiasi kitur. Ji slepiasi tame, kad dabartiniu metu fabriktams ir visi kiti samdytojai jaučiasi stipresni prieš darbininkus. Kada valdžia viešai išėina prieš darbininkus uždrausdama jiems streikuoti ir reikalaujanti sau darbo sąlygų pagerinimo, tai samdytojai drąsiai ir aštriai ima darbininkus persekioti, išvysto skubotumą, verčia blogiausiose darbo sąlygose dirbti. Kartais vienam darbininkui pavedant net kelių žmonių darbą atlikti. Industrialistai jausdami, kad darbininkai negalės streikuoti, ne psaugo darbuviets nuo gamtų įvykti nelaimių, darbuviets neaprupina sustiprinimais, vien pasipelnymo sumetimais.

Tokia dirbančiųjų padėtis sudaro pagrindinę priežastį visoms įvykstančioms nelaimėms. Jeigu darbininkai turėtų pilną laisvę savo reikalavimus pravesti gyveniman, tai tos nelaimės ir užmušimai galima būtų visai pašalinti.

## SILPNAPROČIŲ SKAIČIUS NEPAPRASTAI AUGA

TORONTO. — Ontarijos sveikatos ministeris Hon. Harold J. Kirby pareiškė, kad kovoj mėnesį 1939 metais Ontarijos silpnapročių lignoninėse buvo 15,187 lignoniai, o dabar jau 15,657.

Vadinasi, per du metus silpnapročių skaičius Ontarijoj vienoj pakilo 469 lignoniais.

## SUSIPAŽINKIME SU KANADOS ISTORIJA

(Tęsa)

### CPR Istorija

British Columbia prisidėjo prie Konfederacijos 1871 metais tik dėl to, kad tuometinis ministeris pirmininkas Macdonald prižadėjo praveisti geležinkelį nuo British Columbijos iki rytinių provincijų arba, aiškiau kalbant, nuo Didžiojo (Pacifiko) vandenyno iki Atlanto vandenyno. Bet 1873 metais jo valdžia buvo sumušta ir jis negalėjo savo prižado išpildyti. Nauja vyriausybė su Mackenzie priekakyje tuo klausimu mažai rūpinosi. Ji nutiesė tik mažą dalį. Jos nuomone, galima buvo naudotis vėdneis, vietoj geležkelio. Bet kada prie valdžios 1878 metais sugrįžo Macdonaldas, klausimas atsistojo visai kitokiom pusem. Macdonaldas turėjo tuo susirūpinti ne juokais, nes British Columbijos gyventojai buvo arti sukilimo.

Macdonaldas pradėjo tartis su grupėm kapitalistų, ypatingai su grupe kapitalistų, kurios priekakyje stovėjo Montrealo finansierius vardu George Stephen (paskiau buvo pramintas lordu Mountstephenu), ir kurią palaikė tūlas Donald Smith (vėliau pramintas lordu Stratheon). Iš karto Donaldas Smithas buvo sunkiai sukalbamas, nes jis su Macdonaldu per tam tikrą laiką buvo nekokiuose santykiuose, bet vėliau savo nusistatymą pakaitė. Žinoma, buvo tam priežastis.

Kontraktas nutiesimui Canadian Pacific Railway buvo pasirašytas rugsėjo mėnesį 1880 metais. Vyriausybė sutiko duoti kompanijai \$25,000,000 pinigais, 25,000,000 akry žeme ir atiduoti 540 mylių jau nutiestų geležkelių. Už tai kompanija turėjo nutiesti geležkelį nuo vandenyno iki vandenyno.

Geležkelis buvo pradėtas tiesti. Bet po kiek laiko kompanija pradėjo skystis, kad pašalpa buvo neužtekti. Girdi, reikia tiesti kelią per neapgyventus lakus, dažnai per uolėtus dykumas. Buvo pranešta vyriausybei, kad įvyks didelė katastrofa, jeigu vyriausybė neatėis pagalbon.

Nors tuo tarpu reikėjo kompanijai kokių \$5,000,000 paskolos, tačiau vyriausybė jau bijojo prašyti ir tos paskolos, kadangi kompanijai buvo ir taip daug duota. Jis beveik buvo priėjęs prie išvados, kad tolimesnė pašalpa neįmanoma. Bet susisiekimo ministeris J. H. Pope įtikino, kad neišpildymas prižado nutiesti geležkelį gali brangiau atsieiti konservatyvų partijai ir jo vyriausybė. Parlamentas buvo įtikintas, kad reikia paskolinti reikiamą sumą.

Kada geležkelis buvo nu-

tiestas, buvo tokių, kurie sakė, kad jis neduos naudos. Bet istorija rodo visai ką kitą. CPR kompanija kasmet gauna desėtus milijonų dolerių pelno.

### Sukilimas Saskatchewan

Dar tiesiant CPR liniją Saskatchewan provincijoj išsiveržė maišyto kraujo žmonių, vienintelių provincijos gyventojų, sukilimas.

Geležkelio pravedimas ir įvedimas civilizacijos, matote, pastatė į pavojų žmonių ateitį. Vyriausybės žmonės pradėjo daryti miestų planus, visai neatsižvelgdami į vietinių gyventojų nustatytą tarpusavių rubežų. Jie siuntė atstovus į Ottawą, bet be rezultatų. Vyriausybė davė jiems tik tušėius prižadus. Žmonės pradėjo bijoti, kad jų namai bus nušluoti ateinančios civilizacijos. 1884 metais jie pasiuntė delegaciją pas maišyto kraujo žmones Manitoboj, su pasiūlymu kviesti Louis Riel už vadą.

Kada Riel sugrįžo iš Sovietų Valstijų į Kanadą, jis sudarė Teisių Sarašą, kuris buvo priimtas masinio mitingo. Ši peticija buvo pasiūsta į Ottawą. Vyriausybė į peticiją atydos neatkreipė. Atrodo, kad vyriausybė manė, jog būtų ženklu vyriausybės silpnumo, jeigu ji paisytų tų reikalavimų, kuriuos sudarė Riel.

Bet vyriausybė darė klaidą. Kovo mėnesį, 1885 metais, išsiveržė audra. Ottawos atsinėsimu supykdyti, maišyto kraujo žmonės sudarė Saskatchewan laikiną vyriausybę, kurios prezidentu išrinko Riel. Nauja vyriausybė suorganizavo militarinę jėgą, kurios komandierium paskyrė Gabrielių Dumontą, garsųj buivolų (buffalo) medžiotoją. Kovo 26 dieną šį jėgą susikirto su North West Mounted Policija. NWMP buvo apgalėta. Ši Saskatchewaniečių pergalė padrasino indjonus išstoti prieš NWMP. Kelios Gentys sukilo.

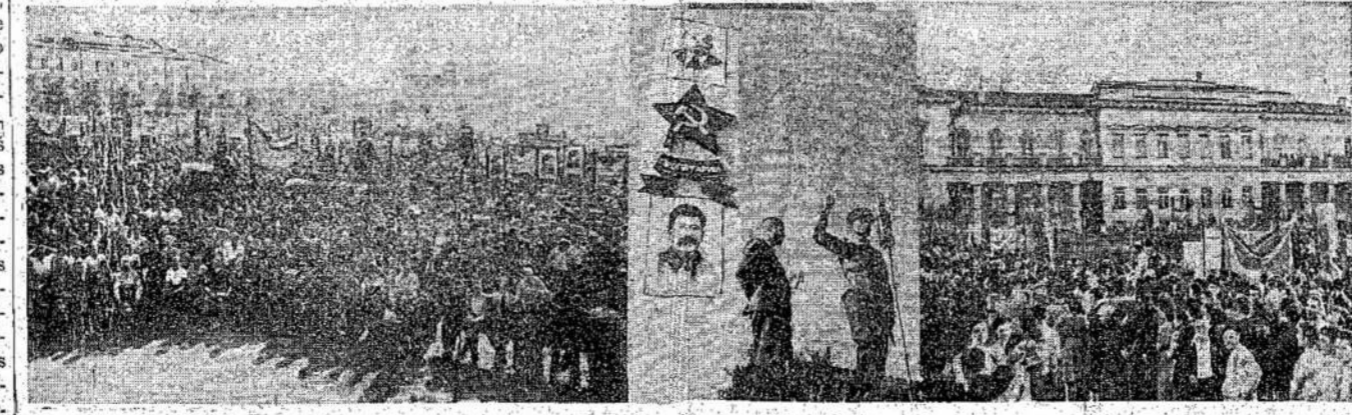
Kuomet apie tai žinios naujai įsteigtu telegrafu pasiekė Ottawą, vyriausybė labai išsigando. Ji pabijojo, kad visi indjonai nesukiltų. Tuojau buvo nutarta suorganizuoti ekspedicinę miliciją ir pasiūsti ją į Saskatchewaną. Vyriausybės laimei, CPR linija buvo nutiesta jau veikli reikiamos vietos. Trys tūkstančiai naujai suorganizuotos milicijos greitai buvo pasiūsta į Saskatchewaną.

Sukilėlių jėgos buvo daug mažesnės. Manoma, kad nerisrįjo tūkstančio. Bet jos laikėsi gana ilgai. Galų gale, žinoma, buvo nugalėtos, o pats Riel suimtas. Sukilimas galutinai buvo nugalėtas apie vidurį gegužės.

Rudenį 1885 metais įvyko Reginoj teismas, kuris Riel nusmerkė mirtimi, o visą eilę jo pagalbininkų nuo vieno iki septynių metų kalėjimo.

Nusmerkimas Rielo mirtimi sukėlė sąbrudį tarp Kanados žmonių, ypatingai tarp francūzų, kuriuos rišo su juo rasiniai ryšiai. Macdonaldo vyriausybė nežinojo, ką daryti. Ji buvo pastatyta tarp anglų ir francūzų. Dauguma francūzų užstojo Riel, o dauguma anglų reikalavo įvykdyti bausmę. Tris kartus vyriausybė atidėjo mirties bausmės įvykdymą. Bet lapkričio 1 dieną, 1885 metais, Riel buvo pakartas North West Mounted Policijos būrakuose Reginoj.

(Bus daugiau)



KADA SMETONOS REZIMAS buvo išvytas, Lietuvos laudis pasijuto laisva. Ji rinkosi į didžiulius masinius mitingus ir diskutavo savo reikalus. Tuo tarpu išbegioję metonininkai su Hitleriu planavo kraujo skerdynes. Ir visgi atsirado tokių ir Kanados lietuvių tarpe, kurie palaikė ir dabar palaiko Smetonos gaujas.

# Toronto Naujienos

**Naujų Vadai Prieš Statymą Kandidatų**

Toronto Distrikto Amaty ir Darbo tarybos susirinkime pereinamajam buvo įneštas pasiūlymas, kad unijos statytų kandidatus, kadangi neturint darbininkų miesto taryboje nėra kam ginti darbininkų reikalų.

Prieš šią pasiūlymą griežtai išstojo miesto tarnautojų ir gaisrininkų unijų vadovybės, grumdamos pasitraukimu iš tarybos.

Prie jų taipgi prisidėjo John Noble, elektros laidų tiesėjų unijos delegatas, o naujis metais kandidatų ant konservatyvų tikieto.

Jis pareiškė, kad jeigu unijos statytų savo kandidatus, tuomet unijai pareiga būtų balsuoti už savo kandidatus. Jis niekad su tuo nesutiksias. Jis noris laisvės balsuoti už tai, kas jam geriau patinka.

Dauguma delegatų, tačiau, pritarė pasiūlymui, kad unijos aktyviau dalyvauti savivaldybiniuose rinkimuose. Buvę priimta rezoliucija, klausianti Trades and Labor Kongreso nuomonės.

Ant galo unijų atstovai pasmerkė kėlimą nuomų už butus.

## Stambi Parama Nuo SKLSPD 2-ros Kuopos

Per Sūnų ir Dukterų K. L. S. P. Draugijos Centro Komiteto sekretorių J. Berskį gauta \$11.00 auka nuo 2-ros kuopos iš Hamiltono.

Pirma kuopa yra labai dėkinga savo kaimyninei kuopai už tokią paramą.

Dabar, dar keletą žodžių aš noriu tarti kas link tolimesnės mūsų namo padėties. Kaip visiems yra žinoma, mūsų namas dar nėra visai užmokėtas — tik pusė sumos įmokėta. Kitą pusę vienokių, ar kitokių būdu turėjome dar sukelti. Prie to susidaro ir kitokių netikėtų išlaidų. Namų Komitetas yra jau aptaręs ir tuojuo pradės darba garinio apsidymo įrengimą. Tam įrengimui bus reikalinga virš penkių šimtų dolerių.

Todėl Namų Pirkimo Komiteto ir visos pirmos kuopos narių vardu kreipiuosi į visus, kurie dar nėra prisidėję su parama, prašome ateiti į pagalbą kultūrinio namo budavojimui.

J. Keveža  
1-mos kp. sekret.

# Saugokite Sveikata

(Atkelia nuo 3 pusl.)

Maistas laike karščiavimo turi būti maistingas ir lengvas suvirškinamas. Pienas, duona, sviestas, kiaušiniai, įvairūs iš grūdų prietaisai ir srubos yra tinkamas maistas. Vandens, o ypač namie daryto lemonado nereikia skępėti. Fruktų suka bei skystis yra labai geras dalykas, bet jų ne visada galima vartoti, nes sukelia gazų viduriuose ir padaro sunkumą ir skaudėjimą poširdyje. Reikia laikas nuo laiko ligonį alkoholiu ištrinti. Tas duoda ligoniui geresnę savijautą, atidaro poras bei odos skylytes, sumažina karščiavimą ir palengvina prakaitavimą. Vidurius reikia laikyti labai laisvus, duodant Epsom druskų. Įdegiusius sąnarius reikia šiltai apvynioti vilnoniais drabužiais, padėti ir apkaustyti patogiai paduokom. Tas palengvina ir sumažina sąnarių skaudėjimą. Karščiavimui pranykus, reikia ligonį daugiau maitinti. Galima jau ir mėsos, fruktų, vaisių, žaliųjų duoti, jei viduriai priima. Nusilpusio žmogaus viduriai daugumą žalių fruktų įvairių nesuvirškina, tai geriau duoti virtus ar keptus iš pradžių. Ankstyvas iš lovos atsikėlimas gali širdį pažeisti, nes nuo didelio karščiavimo širdies raumens yra labai silpnai, nelyginant kaip ir išvyrę.

Atsikėlus iš lovos, reikia būti visada šiltai apsidėjęs, kad neušalintumėsi. Vilnonius apatinius marškinius tenka dėvėti žiemą ir vasarą. Su šiluma ir darba nereikia skubėti. Pajėgas reikia atgriebti išleto. Gera yra pasivaikščioti lauke, tyrame ore, pabuvoti saulės spinduliuose, bet reikia vengti didelių persikaitinimų, nes silpnus žmones saulės spinduliai greitai užmuša. Maistas turi būti šviežias, maistingas ir maistas. Vartojant mėsos, duonos, sviesto, pieno, kiaušinių, šviežių fruktų, daržovių ir vaisių, žmogus pataliko, ko jo kūnas reikalauja ir nėra juste nepajunta, kaip atsigriebia savo sveikatą ir pajėgas.

Atsikėlus iš lovos, reikia būti visada šiltai apsidėjęs, kad neušalintumėsi. Vilnonius apatinius marškinius tenka dėvėti žiemą ir vasarą. Su šiluma ir darba nereikia skubėti. Pajėgas reikia atgriebti išleto. Gera yra pasivaikščioti lauke, tyrame ore, pabuvoti saulės spinduliuose, bet reikia vengti didelių persikaitinimų, nes silpnus žmones saulės spinduliai greitai užmuša. Maistas turi būti šviežias, maistingas ir maistas. Vartojant mėsos, duonos, sviesto, pieno, kiaušinių, šviežių fruktų, daržovių ir vaisių, žmogus pataliko, ko jo kūnas reikalauja ir nėra juste nepajunta, kaip atsigriebia savo sveikatą ir pajėgas.

## Paieškojimas

Paieškau gyvenimo draugės merginos ar našlės be vaikų. Aš esu vaikas ir smulkiau apie save žinių suteikšiu per laisvą. Pageidaujanti prašau rašyti šiuo adresu:

B-I K-s  
1023 Maple St.  
Kenora, Ontario



KAIP PASIRODO, tai aptamsinimas, kuris buvo Toronto šio mėnesio 18 dieną, storkui nieko nereikė. Štai Mrs. Elia Stalamaki, storkaus apdovanota gražia dukteria laike aptamsinimo. Laike aptamsinimo Toronte gimė du kūdikiai.

## Pas Tabakos Augintojus

TORONTO. — Pereiną sekmdienį, netoli Delhi mieste, prie draugų Matelių farmos, Sūnų ir Dukterų K. L. S. P. Draugijos šešta kuopa turėjo surengus pikniką. Tos kolonijos lietuvių atkankinti susirinko ne tik nemažas skaičius torontiečių, bet taipgi iš Hamiltono ir kitų aplinkinių miestelių ir provincijų gyvenančių lietuvių.

Keletas automobilių su torontiečiais jau išvakaro išsikubino į "tuos atlaidus". Nors minimos kolonijos lietuvių, vasaros laiku, paaušiniams, politiniams ir visuomeniniams įvykiams, neturi užtektinai laiko sekti; jie gana turi rūpesčių ir kalbų apie savo ekonominį gyvenimą. Bet pereiną sekmdienį daugiausia kalbos sukėsi ne apie jų kasdieninį gyvenimą, bet apie netikėtą įvyki už jūrą — apie užpūlimą Vokietijos fašistų ant Sovietų Sąjungos. Kiekvienas lietuvių dar daugiau domina tas, kad tas konfliktas paliečia ir mūsų brolius ir sesutes mūsų gimtinėje Lietuvoje.

Piknikas, galima sakyti buvo pasekmingas ir ateityje, reikia tikėtis, kad tos kolonijos lietuvių surengs daugiau tokių pramogų.

Per du atveju gerokai papurkštė. Paskiau išsigiedroj ir vėl prasidėjo šokiai, grie-



SAKOMA, kad jei ne oro torpėdos, tai Bismarkas būtų veikiausiai pabėgęs. Laidų kanuolės nebūtų jo nuskandinusios. Pirmąsias oro torpėdomis Britanijos bomberiai pažeidė Bismarką, kad jis nebegalėtų greitai plaukti. Viso aštuonios oro torpėdos patalikusios Bismarkui. Atvaizde matote bomberį, pasikabinusį po "kakliu" oro torpė.

## ŠYPSENOS

**Negali Būti...**

Vieno stotij j traukinij ilipo kunigas ir atsisėdęs pradėjo skaityti Bibliją.

— Ar radai ką nors parašyta apie šią traukinij? — paklausė konduktorius, priėjęs prie kunigo del tikieto ir radęs jį skaitant atyžiai Bibliją.

— Taip, — atsakė kunigas, su rusistatymu atremti konduktoriaus pašalpa, — pirmam skyriuj pasakya, kad viešpats dievas sutvėrė viską.

— Tai biuriausias melas, — atsiliepė žmogus iš kitos pusės. — Aš dirbu vagonų dirbtuvėj jau 10 metų ir esu patiręs jų didelį skaitių.

## Mažas Nesusipratimas

Vienas Naujienų reporteris Toronte, užgirdęs, kad tūla torontiečių susilaukė sūnaus, nusiskubino pas jį del informacijų savo korespondencijai apie naujagimio ir motinos sveikata.

Pasiseikina: su motina, reporteris pradėjo teitautis apie kūdykio sveikata. Moteris, nenugirdus reporterio žodžių, pamanė, kad jis teiranjasi apie jos sveikatą, ir pradėjo aiškinti apie savo šaltį.

— Men nenaujina, aš tau ju po vieną kas metai. Pastebėjus, kad ir reporteris keršis nuo šaltio, pridėjo:

— Kaip matat, tai ir tamata nuo to neliuscas. Geras būdas perkėti, tai gulėti ir išsigerti vieną kitą stikliuką romo.

## Užmiršo Vardą

Viena lietuvi moteris Montreale laukė kunigėlio užėjent, bet turėjo išėiti į miestą su labai svarbiu reikalu. Išdėdama savo dukrelę primokino:

— Jeigu kunigėlis klaus kois tavo vardas, sakyk, kad Ema; jeigu klaus, kiek metų, sakyk, kad devyni; jeigu klaus, kas tave sutvėrė, sakyk, kad Dievas.

Užėjęs kunigėlis kaip tik paklausė tų trijų dalykų. Mergaitė j pirmuosius du atsakė labai teisingai, bet užmiršo trečiąjį. Kiek pagalvojęs pasakė:

— Mama man sakė, kas mane sutvėrė, bet aš pamiršau to vyro vardą.

## Neužtektinai Sena

— Kaž kodėl žmones dažnai mane palaiko už mano pačios dukterj?

— Netiesia, jūs neišrodote užtektinai sena turėti tokią seną dukterj.

## Angelai Kanda

Viena torontiečių nuvyko su savo maža dukrele į vasarnamj. Jaunai dukrelei naujos aplinkybės kėlė baimę. Motina, norėdama, kad dukrelė ramiai miegotų, vakare, paguldžius dukrelę, pareiškė:

— Atmink, brangioji, kad Dievo angelai laksto visur ir saugo nekaltus veikeilus.

Kiek laiko praėjus, motina užgirdo mergaitę verkiant.

— Kas atsitiko? — užklausė motina atsiskubinus pas mergaitę.

— Angelai žvimbia visuose kraštuose, mama, ir labai skaudžiai kanda.

## Pas Draugus Dumšas Sukėlė Del Namo

TORONTO. — Pereiną sekmdienį mes nuvykome į Sūnų ir Dukterų 6-tos kuopos surengtą pirmą pikniką ir apsisistojome pas Dumšas, kurie plačiai apylinkė žinomi kaip labai draugiški žmonės. Dumšienė mus tuojuo pavaišino su skaniais pagaminutu ir visokių vitaminių pilnu maistu.

Mums besivaišinant ir besikalbant buvo prisiminta apie torontiečių namui paramos sukėlimą. Į tą klausimą dalyviai labai gražiai atsiliepė ne tik su žodžiais, bet ir su parama. Štai namo rėmėjai:

Juozas Dumša aukavo \$1.00, B. Surma — \$1.00; po 50 centų: Anne Dumša, W. Follerta, V. Ramanauskas, B. Valbasas, T. Masys (iš Niagara Falls), E. Ramanauskienė, V. Kirvela 56 c. ir Frank Dumša 10 c.

Sūnų ir Dukterų Draugijos 1-mos kuopos vardu visiems aukavusiems taru nuosirdų ačiū.

Walter Follert

## Ką Kiti Rašo Ar Sako

(Atkelia nuo 2 pusl.)

siems mokyklos. Darbininkai, kurie nori mokytis, trumpiau dirba, gauna pilną algą ir mokinasi. Jau 3,500 darbininkų lanko universitetus liuosomis nuo darbo valandomis ir 6,000 kitas aukštas mokyklas. Jau atidaryta 136 pradinės suaugusiems mokyklos, į kurias lankosi 22,000 darbininkų ir 30,000 valstiečių. Siemet bus dar atidaryta 213 naujų mokyklų ir 286 knygynai. Bus išleista 525 naujos knygos, kiekvienos ne mažiau 9,000 kopijų. Plečiasi Lietuvos laikraščių ir žurnalų skaitymas.

Tarybų Lietuvos Konstitucija suteikia lygias teises vyrams ir moterims. Ji užtikrina piliečiams daktaro, advokato ir medicinos pagalbą veltį. Siemet Tarybų Lietuva vien socialiams reikalams (ligoj ir senatvėj pašalpomis) paskyrė 55,000,000 rublių.

Kaip tik Lietuvoj atėjo ponų, kapitalistų ir fašistų terortui galas, Amerikoj sujudė kunigai, smetonininkai-fašistai, socialistai ir trockistai niekint Lietuvą.

Kunigas Balkūnas iškėlęs abu kumščius šaukė: "Europoj Hitleris apsidirbs su bolševikais!" Kunigų redaguojamas "Darbininkas" siūlė: "Mums reikia kriptis prie Vokietijos ir prašyti užtari-mo." Fašistų "Vienybė" sušuko, kad Lietuva jau jau svetima. Socialistų "Kelias", ir trockistų "Naujoji Gadyne" pradėjo škeipti melus, šaukti, hūk Lietuvos ninkinami lietuviai. Tai šlykštus melas! Lietuva buvo ir yra Lietuva. Jos teritorijos suvienytos. Viskas vedama lietuviškai. — Amerikos Lietuvos Apšvietos Komitetas, savo ašišaukime, minint metines sukaktuves nuo Smetonos režimo nuvertimo.

Walter Follert

LIAUDIES BALSAS  
Rašo Tikrai Tiesą

Palatkykite tuos biznieriū, kurie skelbiai L. B.

**J. R. ROBILLARD**  
Generalis Kontraktorius  
Tel. York 1429  
676 MOFFAT AVE.  
VERDUN, QUE.  
Statau naujus, taisau ir perstatau sulių pageldavimo visokus namus.

Tel. PL. 9659 Gyv. DO. 5947  
Advokatas  
**J. M. Rosenfeldas**  
Kalba Lietuviškai  
Atlieku visus teismų pataravimus, partipinu pilietybės dokumentus, igaliojimus, morgičius ir kt.  
26 St. James St E. Kamb 26  
MONTREAL, QUE.

Tel. HA. 8477  
**Dr. J. O. Villeneuve**  
Venerinųjų Ligų Specialistas  
Gydo siphilį, gonoreg ir tikrina kraują.  
Ofiso valandos: 1 iki 9 v.v.  
1197 ST. DENIS STREET  
MONTREAL, QUE.  
Netoli Dorchester St.

Tel.: LA. 4441  
**Daktaras H. Rosenfeld's**  
Oficialus M.L.S.D.P.D. ir D.L.K.V.N.P.D. Gydytojas  
KALBA LIETUVISKAI  
Valandos: 2-4 val po piet, 7-8 val. vak. ir sulyg susitarimo  
4539 PARK AVE. MONTREAL, QUE.

Tel. DO. 1000 DO. 2500  
Valandos: 4-5 po piet ir sulyg susitarimo  
**Daktaras Rabinovičius**  
Chirurgas Specialistas  
Turis savo ligoninę, egzaminuoją ir gydau įvairius ligas. Darau visokias operacijas ir peršvietimus (X - Rays). Vytauto Klubo ir M.L.S. ir D.P.D. nariams pagiginta kaina.  
201 ST. JOSEPH BLVD. WEST, MONTREAL, QUE.

**Dr. Lawrence J. Weselake**  
DANTISTAS  
417 Seikirk Ave. Winnipeg, Man.

Tel.: VA. 5870  
**Harry R. Ranks Company**  
GRABORIUS  
Patarnauju mieste ir apylinkėse be ekstra mokesčio, iskaitant Hamilton ir Whitby  
Laidotuves net \$55.00 pigame  
455-457 QUEEN ST. W. TORONTO

APDRAUDIMAS  
TURTO — AUTOMOBILIŲ — GYVYBES — ir tt.  
Pilietybės Dokumentų Išėmimas  
**O. K. JOHNSON ir KO.**  
WA. 1403 TORONTO  
51 Gerrard St. West  
PRIE BAY STRYTO